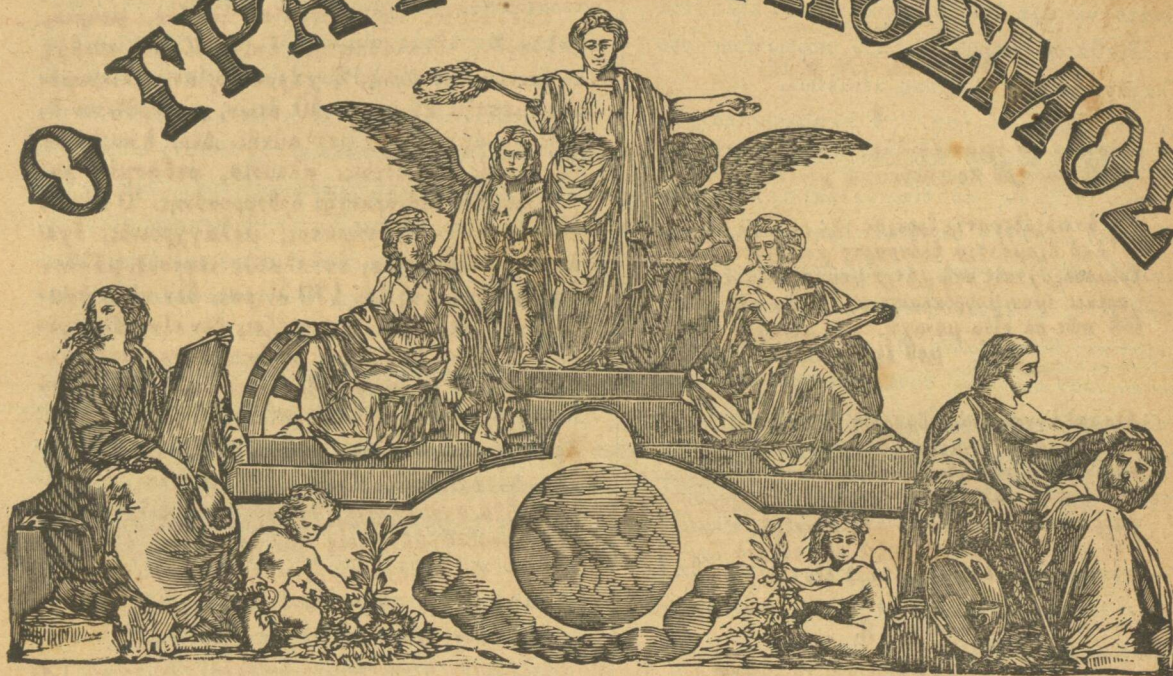

Ο ΓΡΑΦΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΤΟΣ Α΄.

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΙΑΝ

ΤΕΥΧΟΣ ΙΘ΄.

ΜΕΤΑ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΕΩΝ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ,

ΤΗ 4 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1880.

ΑΝΑΓΝΩΣΑΤΕ.

Προσεγγίζουσης τῆς λήξεως τοῦ Α΄. ἔτους, σπουδαίως δ' ἐπειγούσης τῆς ἐξοφλήσεως πάσης εἰς τὸν « Γραφικὸν Κόσμον » ὀφειλῆς, παρακαλοῦνται οἱ καθυστεροῦντες ἀξιότιμοι κ. κ. Συνδρομηταὶ ἡμῶν ὅπως ἐν καιρῷ, ἀνυπερθέτως δὲ μέχρι τῆς 31 δεκεμβρίου (τ. ἔ.), διαβιβάσωσι πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τὰς καθυστερουμένας συνδρομάς. Ἰδίως δὲ παρακαλοῦνται οἱ ἐν Προύσῃ, Λαρίσῃ, Βιέννῃ, Βουκουρεστίῳ καὶ Θεσσαλονικῇ συνδρομηταὶ ὅπως ἀνυπερθέτως πληρώσωσι τὰς συνδρομάς των ἵνα μὴ ἀναγκασθῶμεν καὶ ζητήσωμεν αὐτὰς ἰνομασί.

Η ΔΙΕΥΘΙΝΣΙΣ.

ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΟΥ ΡΩΣΣΟ-ΤΟΥΡΚΙΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ.

ὑπὸ Δ. ΣΩΦΡΟΝΙΑΔΟΥ.

(Συνέχεια καὶ τέλος τῆς διαμαρτυρήσεως τῆς Ρουμανίας).

« Ἀρκεῖ ὅπως ἐξετάσῃ τις τὴν τοπογραφικὴν διάταξιν ὅπως πεισθῇ ὅτι ἡ ἀπώλεια τῆς Βασσαραβικῆς ὄχθης θὰ καθίστα δυσχερῆ καὶ ἐπαχθῆ διὰ τὴν ρουμανικὴν κυβέρνησιν τὴν ὑπὸ τὴν ἐξάρτησιν αὐτῆς διατήρησιν τῆς Δοβρούτσας, ἐπαρχίαν ἣν εὐρὺς ποταμὸς ἀποχωρίζει ἀπὸ τῆς

ήγεμονίας και μεθ' ἧς ἡ κεντρικὴ ἀρχὴ δὲν θὰ ἡδύνατο νὰ ἔχῃ ἑτέραν συγκοινωνίαν εἰμὴ διὰ τῶν ἀδιαβάτων τελεμάτων τοῦ πορρωτέρου τοῦ Καλαράσι και τῆς Βραΐλας κειμένων.

« Καὶ ἂν δὲν θελήσῃ τις ν' ἀντιμετωπήσῃ εἰμὴ τὴν φάσιν ταύτην τοῦ ζητήματος και ἀψηφῶν τὴν ἱστορίαν, τὸ δίκαιον και τὴν γενικὴν πολιτικὴν δὲν λάβῃ ὑπ' ὄψιν εἰμὴ τὰ ὕλικα, οἰκονομικὰ και διοικητικὰ τῆς χώρας συμφέροντα, — πάλιν θέλει κατανοήσῃ ὅτι ἡ ἀπώλεια τῆς ρουμανικῆς Βασσαραβίας θέλει ἔξει διὰ τὴν Ρουμανίαν λίαν ὀλεθρίας συνεπειάς και ὅτι ἡ ὑπ' αὐτῆς κατοχὴ τῆς Δοβρούτσης μετὰ τὴν ἀπώλειαν τῆς ἀριστερᾶς τοῦ ποταμοῦ ὄχθης θέλει ἐπιφέρει αὐτῇ περιπλοκάς, βάρη και διαρκεῖς κινδύνους.

« Ἡ μεταβολὴ αὕτη τοῦ καθεστῶτος θὰ ἐστέρει τὴν Ρουμανίαν τῶν μέσων ἐκείνων τῆς ἐνεργείας ὧν τοσαύτην ἔχει ἀνάγκην ὅπως ἐπιτελέσῃ τὴν ὕλικὴν αὐτῆς ἀνάπτυξιν και ἐκπληρώσῃ τὴν ἀποστολὴν ἣν ἡ Εὐρώπη ἐνεπιστεύσατο αὐτῇ.

« Ἡ ρουμανικὴ κυβέρνησις θὰ διέπραττε προφανῆ ἀφροσύνην καθισταμένη κυρία τῶν στομίων τοῦ ποταμοῦ και ἀναλαμβάνουσα τὴν διαφύλαξιν αὐτῶν, ἐνῶ ἀποσπῶσιν ἀπ' αὐτῆς τὴν βασσαραβικὴν ὄχθην, ἧς ἡ μόνη νόμιμος κατοχὴ θὰ ἐπέτρεπεν αὐτῇ ὅπως ἐκπληρώσῃ προσηκόντως τὴν εὐρωπαϊκὴν ταύτην ἐντολήν.

« Ἡ πρόβλεψις χαλαρώσεώς τινος ἐκ τῆς νέας ταύτης μεταβολῆς ἐν τῇ ἐμπορικῇ κινήσει τοῦ Δουνάβεως — πρόβλεψις πληρέστατα ὑπὸ τῆς μελέτης τοῦ παρελθόντος δικαιολογούμενη — παρίσταται πρὸ τῶν ὀμμάτων τῆς Ρουμανίας μέγιστος κίνδυνος ὃν ὀφείλει νὰ καταβάλλῃ πᾶσαν προσπάθειαν ὅπως ἀπομακρύνῃ. Καταστροφὴ ἢ διακινδύνευσις τῆς ἀσφαλείας τῆς ἐλευθεροπλοίας τοῦ Δουνάβεως θέλει ἐπιφέρει ἐξ ἀπαντος παραλυσίαν ἐν τῇ ἀναπτύξει τοῦ ρουμανικοῦ Κράτους. Τὰ εὐγλωττα ἐξυγόμενα τῶν στατιστικῶν και αἱ ἀκριβεῖς τοπογραφικαὶ γνώσεις καταδεικνύουσι πληρέστατα τὸ ὄρθον τῆς ἀνωτέρου δηλώσεως.

« Ἐκτὸς τῶν καθαρῶς οἰκονομικῶν τούτων ἐ-

πιχειρημάτων ὑπάρχουσι και ἕτερα σπουδαίοντερα, ἅτινα ἀνάγονται εἰς τὴν πολιτικὴν διάταξιν. Μετὰ τὰς αἱματηρὰς και χρηματικὰς ἐκείνας θυσίας ἃς ἡ Ρουμανία ὑπέστη κατὰ τὸν τελευταῖον πόλεμον και δι' ἃς ἔλιπιζε καλλιτέραν ἀμοιβὴν, ἡ ἀπώλεια τῆς Βασσαραβίας θὰ παρήγαγεν ἐν τῇ χώρᾳ ἐρεθισμὸν, οὔτινος οὐδεὶς δύναται νὰ προΐδῃ τὰς συνεπειάς. Εἰς τὴν Εὐρώπην δὲ και μόνην ἐναπόκειται ὅπως ἀπομακρύνῃ τὸν κίνδυνον νέων ταραχῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ.

« Τοιαύτη ἐστὶν ἡ ὄψις τοῦ ζητήματος ὅπερ ἡ ρουμανικὴ κυβέρνησις συνιτᾷ εἰς τὴν εὐμενῆ προσοχὴν και ὀξείαν διορατικότητα τῶν εὐρωπαϊκῶν ἀνακτοβουλιῶν.

« Ἡ διακαεστέρᾳ ἐπιθυμία τῆς ρουμανικῆς ἡγεμονίας συνίσταται εἰς τὸ νὰ διατηρήσῃ ἐντίμως τὴν τιμητικὴν θέσιν ἣτις ἐνεπιστεύθη αὐτῇ ἐν τῷ στομίῳ τῆς μεγάλης ἐκείνης διώρυγος δι' ἧς ἐπιτελεῖται τὸ ἐμπόριον τῆς κεντρικῆς Εὐρώπης μετὰ τῆς Ἀνατολῆς.

« Τὸ ἀνακτοβούλιον τοῦ Βουκουρεστίου θεωρεῖ ὑπέρτατον αὐτοῦ κληῖκον ὅπως δηλώσῃ εἰς τὰς εὐρωπαϊκὰς δυνάμεις ὅτι ἐν τῇ νέᾳ καταστάσει τῶν πραγμάτων ἣτις ἐπῆλθε τῇ Ρουμανίᾳ συνεπειὰ τῶν τελευταίων αὐτῆς θυσιών, ἡ κατοχὴ τῆς Βασσαραβίας και τοῦ Δέλτα τοῦ Δουνάβεως δύναται μόνη νὰ παγιώσῃ τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτῆς. Διὰ μόνου δὲ τοῦ μέσου τούτου δύναται νὰ ἐκπληρώσῃ ἐπιτυχῶς τὴν ἐντολήν ἣν ἡ πρόβλεπτικὴ τῆς Εὐρώπης ἐλευθεριότης κατὰ τὸ 1856 ἀνέθηκεν αὐτῇ και ἣτις συνίσταται εἰς τὴν πιστὴν τῆς ἐλευθεροπλοίας τοῦ Δουνάβεως περιφρούρησιν.

« Ἐν Βουκουρεστίῳ τῇ 9 Μαρτίου 1878.

(ὑπογ.) Κογκολνιτσεάνος. »

Μετὰ τὴν ἐκδοσιν τῆς ἀνωτέρου διαμαρτυρήσεως ὁ ἡγεμὸν Κάρολος διεκήρυξεν ὅτι θὰ ἐπροτίμα νὰ φονευθῇ ἐπὶ κεφαλῆς τῶν τὴν Βασσαραβίαν κατεχόντων στρατευμάτων του, παρὰ νὰ ἐπιτρέψῃ τὸν ὑπὸ τῶν Ρώσων ἀφοπλισμὸν αὐτῶν. Ἡ δὲ ρουμανικὴ κυβέρνησις ἀπέστειλε πληρεξούσιους παρὰ ταῖς εὐρωπαϊκαῖς αὐλαῖς ὅπως

χειρήσει νὰ διαδώσῃ εἰς τὴν Ρωστίαν τὸν πολιτισμὸν τῶν Εὐρωπαϊκῶν λαῶν, ἄλλο δὲν ἔπραξεν ἢ νὰ βάλῃ εἰς ἐνεργεῖαν τὴν ἰδέαν Ἰωάννου τοῦ Γ' Ἰωάννου τοῦ Δ'. τοῦ Βορσίου Γουδουνάφ, και πρὸ πάντων τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, τοῦ καίσαρος Ἀλεξίου πεπροικισμένους ὅμως αὐτὸς διὰ μεγαλοφυΐας, ἧς ἐστεροῦντο οἱ ἡγεμόνες οὔτοι, προσήρτησεν, ἂν μᾶς ἦναι συγκεχωρημένον νὰ ἐκφρασθῶμεν οὔτω, τὸν πολιτισμὸν εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν, και καθιέρωσεν αὐτὸν δι' οὐκαζίου. Προσθετέον δὲ ὅτι ἡ φηρὰ τῶν πραγμάτων ὤθει τὴν Ρωστίαν εἰς τὰς τρίβους τῆς δύσεως. Διότι, τὶ ἄλλο ἡδύνατο νὰ πράξῃ, ἐκ θυμῶν μὲν ὑπὸ γειτόνων φιλοταράχων περιουκλουμένη, ἐξ ἀνατολῶν δὲ και μεσημβρίας ὑπὸ γειτόνων βαρβάρων, παρὰ νὰ στραφῇ πρὸς τὴν Εὐρώπην, ὅπως ἀπὸ τῶν συνταγμάτων αὐτῆς ἀρυσθῇ τὴν δύναμιν τοῦ ἀμύνεσθαι και τὴν δύναμιν τοῦ προσβάλλειν; Πέτρος ὁ Α' ἐνόησεν ἐντελῶς τοῦτο και σύντονον ἐπέστησε τὴν προσοχὴν αὐτοῦ εἰς τὴν σύστασιν τοῦ στρατοῦ κατὰ πρῶτον.

Ἀνεμνήσθη ὅτι οἱ Ρῶσοι εἶχον ἄλλοτε τὴν Ἰγγρίαν μάρτυρα τῆς μεγάλης νίκης τοῦ Πρίγκιπος Νοβογορόδου ἐπὶ τῶν ὄχθων τοῦ Νέβα ποταμοῦ. Ὄθεν ὁ αὐτοκράτωρ οὗτος, ὁ τζάρος, ὅστις ἤθελε ν' ἀνοίξῃ παρὰ θυρον εἰς δύσιν, ὡς ἔλεγεν, ἔκριεν ὅτι ἀπὸ τὰς ἄκρας τοῦ κόλπου τῆς Φινλανδίας μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Νέβα, ἦν τὸ κατάλληλον πρὸς τοὺς σκοποὺς αὐτοῦ μέρος. Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Νέβας και ὁ κόλπος ἦσαν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν Σουηδῶν, ὅπως καθυποτάξῃ τὰ μέρη ταῦτα ἔπρεπε νὰ κηρύξῃ τὸν πόλεμον πρὸς τοὺς Σουηδοὺς, και τὸν ἐκήρυξε.

« Ἡξεύρω ὅτι θὰ νικήσουν αὐτοὶ κατ' ἀρχάς, εἶπε μὲ τὴν πεποίθησιν τοῦ μεγαλοφυοῦς ἐκείνου ἀνδρός, ὅστις τὰ πάντα δυνάμενος νὰ πρῶδῃ και νὰ προλάβῃ ἢ ν' ἀποτρέψῃ, οὐδὲν ἐγκαταλίπει εἰς τὴν τύχην· ἀλλὰ νικήσαντες ἡμᾶς, θὰ μᾶς μάθωσι νὰ τοὺς νικῶμεν. »

Κατὰ τὸ ἔτος 1703 ἡ Ἰγγρία και πᾶσα ἡ παρὰ τοῦ Νέβα διαβρεχομένη χώρα ἀνῆκεν εἰς τοὺς Ρώσους.

Χιλιόμετρα τινα ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν αὐτοῦ, ὁ

Νέβας χωρίζεται διακλαδούμενος εἰς διαφόρους βραχίονας, πάντας ἱκανοῦ πλάτους και βάθους, σχηματίζοντας οὔτω πολλὰς νήσους, ἀλιτενεῖς μὲν τότε και τελεματώδεις, σήμερον ὅμως ἀποτελούσας ἕνα τῶν θελκτικωτέρων τῆς Πετρούπολεως στολισμῶν. Ἡ διάθεσις αὐτῆς ἡ τοπογραφικὴ ἐπέστησε τὴν προσοχὴν Πέτρου τοῦ Μεγάλου. Προώρισε πρὸς Ἰδρυσιν φρουρίου, κατὰ τὸ μέρος τοῦτο, νησίδριον θαυμασίως τοποθετημένον μετὰ τὸ τοῦ ποταμοῦ, ὅστις τὸ περιέβαλλεν ἀφ' ἐνὸς μέρους, και ἔλους ἀδιεξόδου ὑπερασπιζομένου αὐτὸ ἐκ τοῦ ἐτέρου μέρους. Τὸ φρούριον τοῦτο ὤφειλεν νὰ προσσπίζηται τὴν πόλιν, τὴν ὀποίαν, ἐν τῇ διανοίᾳ αὐτοῦ, εἶχεν ἀποφασίσει νὰ κτίσῃ ἐπὶ τὰς ὄχθας ἐκείνας. Καὶ τοῦτο ἦν τὸ παράθυρον τὸ ὅποιον ἤθελε ν' ἀνοίξῃ πρὸς τὴν Εὐρώπην.

Τὸ νησίδριον ἔλαβεν ὕψος και ὁ ἀκρογωνιαῖος λίθος τοῦ φρουρίου, ὅπερ ὁ αὐτοκράτωρ αὐτὸς ἐσχεδιάσε και διεχάραξε, κατεβλήθη τὴν ἡμέραν τῆς Ἁγίας Τριάδος. Πανταχόθεν τῆς ἀπεράντου αὐτοκρατορίας προσεκλήθησαν ἐργάται πρὸς ἀνεγερσιν τοῦ φρουρίου τούτου. Κοζάκοι και Φίννοι, Καλμουκοὶ και Ἰγγριανοὶ συνέρρευσαν εἰς τὴν ἐργασίαν, και ἐπειδὴ τὰ ἐργαλεῖα ἔλειπον ἀπ' αὐτοὺς, ἀνέσκαπτον τὴν γῆν διὰ τῶν χειρῶν των και μετέφερον τὸ χῶμα μὲ τὰς ποδιάς των. Τοσοῦτος δὲ ἦν ὁ ζῆλος αὐτῶν, τοσοῦτον τοῦ ἀρχηγοῦ αὐτῶν τοὺς ἠλέκτριζεν ἡ ὄψις, ὥστε μόλις παρῆλθον πέντε μῆνες, και ἡ ἐσωτερικὴ ἐργασία ἦν ἤδη περαιωμένη. Τοῦ φρουρίου ὀπλισθέντος, αἱ ἐργασίαι τῆς πόλεως ἤρξαντο.

Ἡ νέα πόλις ἐκλήθη Ἁγία Πετρούπολις ἐκ τοῦ ἀποστόλου Πέτρου ἐπ' ὀνόματι τοῦ ὁποίου καθιερώθη.

Ἀλλ' οἱ ἐργάται οὔτοι ὤφειλον νὰ ἐργάζωνται μὲ τὰ ὄπλα εἰς χεῖρας, διότι οἱ Σουηδοὶ οὔτινες δὲν ἡδύνατο νὰ βλέπωσι μὲ ψυχρὸν βλέμμα τὴν ἀνεγερσιν τῆς πόλεως ταύτης, ἣτις ὑψοῦτο ἀπειλητικὴ κατὰ τῶν φιννικῶν αὐτῶν κτήσεων. Συνεκρούσθησαν λοιπὸν, οἱ Σουηδοὶ ἀπεκρούσθησαν, και ταχέως ἡ Πετρούπολις ἀνυποκοδόμηθη. Καὶ ὅποια ἔργα γιγάντια ἀληθῶς! ἔπρεπε συγχρόνως νὰ ἐκκόπτωσι τὰ δάση, νὰ ὑ-

φώνωσι τὸ ἔδαφος, νὰ τὸ στερεοποιῶν διὰ πασσάλων, νὰ διανοιῶσιν αὐλακὰς ὑπογείους πρὸς διοχέτευσιν τῶν ὑδάτων, νὰ νικῶσιν ἐν ἐνὶ λόγῳ πανταχοῦ τὴν φύσιν, ἀφοῦ ἐνίκησαν τοὺς ἀνθρώπους!

Ἐξαιρέσει τοῦ φρουρίου, αἱ πρῶται οἰκοδομαὶ τῆς νέας πρωτεύουσας ἐγένοντο διὰ ξυλικῆς. Δὲν ἐθράδυναν ὅμως ν' ἀνεγερθῶσιν οἰκίαι λιθόκτιστοι, ἀκολούθως μνημεῖα, κατόπιν κρηπίδες ἐκ γρανίτου περιορίζουσαι τὸν ποταμὸν· αἱ διώρυγες αἱ εἰς ὀρθὰς γωνίας καὶ τριγῆ διατέμνουσαι τὰς κυριωτέρας τῆς πόλεως συνοικίας διετεχνίζοντο καθ' ὅλον αὐτῶν τὸ μῆκος ὑπὸ τειχῶν ἐκ γρανίτου παραλλήλων, κεκοσμημένων διὰ σιδηρῶν κιγκλίδων· ἀψίδες, ὀβελίσκοι, σταυροὶ γαῦρον καὶ ἀπαυγάζον ἤγειραν τὸ μέτωπον εἰς τὸν αἰθέρα, καὶ μετ' οὐ πολὺ ἐξεληθούσατων τέως ἀκαθάρτων ἐκείνων τελμάτων, τῶν ἀγρίων ἐκείνων δασῶν τῶν γῆες καὶ πρώην φωλεῶν σαρκοθόρων θηρίων, τῶν πλήρων ἰλύος καὶ δικηκῶς πλημμυρούντων ἐκείνων παροχθίων, ἡ περιβλεπτος αὐτῆ βασιλεύουσα, τὸ ἔργον τοῦ Μεγάλου Πέτρου, ἐβλάστησεν εἰς τὰ ὄμματα τοῦ κόσμου, μὲ τὰς ἀνθηρὰς καὶ εὐώδεις τῆς νήσου, μὲ τὰ παλάτια τῆς, τοὺς ναοὺς, τὰ ἐκ γρανίτου καὶ χαλκοῦ μνημεῖα αὐτῆς, καὶ κύψασα ἐπὶ τὰ διαυγῆ ὕδατα τοῦ ποταμοῦ τῆς καθυποταγέντος, συκρατομένου τοῦ λοιποῦ, καὶ ἀλαζόνος, ὅτι τῇ ἐχρησίμευεν ὡς κάτοπτρον, ἐμειδίασεν εὐαρέστως πρὸς ἑαυτήν!

Πρὸς ἀκριβῆ περιγραφὴν τῆς Πετροπόλεως, ὅλον βιβλίον δὲν ἤθελεν ἐξαρκέσει. Πειραθῶμεν τοῦλάχιστον νὰ ἐξεικονίσωμεν μέρη τινὰ αὐτῆς, ἐκλέγοντες δι' ἕκαστον αὐτῶν τὴν μίαν τῶν δύο ἐποχῶν, καθ' ἃς κυρίως ἡ μητρόπολις αὕτη εἶναι ἀξιοπαρατήρητος· τὴν ἐποχὴν τοῦ θέρους καὶ τὴν ἐποχὴν τοῦ χειμῶνος.

Ἐπιθέτομεν τὸν περιηγητὴν φθάσαντα διὰ τοῦ Νέβα καὶ εὐρεθέντα παραχρῆμα εἰς τὸ κέντρον τῆς πόλεως, ἐπὶ τινος τῶν ταχέων ἀτμοκινήτων τῶν καθ' ἑκάστην προσερχομένων ἐξ ὅλων τῆς Εὐρώπης τῶν λιμένων.

Καὶ κατὰ πρῶτον μὲν, οὐδὲν διάστημα μεταξὺ τῶν δασωδῶν τοῦ κίλπου ἀκτῶν, μεταξὺ τοῦ

ἀμμώδους χάσματος, ἐν ᾧ ἐξαφανίζονται κρυπτόμενα τὰ ὕδατα τοῦ Νέβα καὶ αἱ πρῶται οἰκίαι ὡς πρόδρομοι, οὕτως εἶπειν, τῆς καθέδρας τῶν Ρωσικῶν καισάρων. Μόλις παρατηρήσας τὰς στέγας καὶ τὰς ὑψηλὰς καπνοδόχους βαναουσργείων τινῶν κατὰ μῆκος τῆς ὄχθης κειμένων, καὶ ἀμέσως εὐρίσκεσαι ἐν μέσῳ τοῦ πλατέως καὶ ὠραίου ποταμοῦ, τὸν ὁποῖον παλάτια στεφανοῦσι καὶ μνημεῖα. Ἐξ εὐνύμων ἔχεις νῆσόν τινα τὴν Βασίλι-Ὀστρόφ (νῆσον τοῦ Βασιλείου), ἐνθα ἐσχεδίαστο κατ' ἀρχὰς νὰ κτισθῇ ἡ πόλις, ἀλλ' ἤτις δὲν συγκροτεῖ σήμερον πλέον παρὰ συνοικίαν τῶν σπουδαστῶν καὶ ἐμπόρων. Οὕτως, αἱ ὠραῖαι ἐκεῖναι οἰκίαι αἱ τόσφ λευκαὶ καὶ τόσφ φαιδραὶ εἶναι ἐμπόρων κιοικητήρια. Πλέον μακρὰν ἴδρυται ἡ Ἀκαδημία τῶν ὠραίων τεχνῶν, τὸ οἰκοδόμημα τῆς ὁποίας ἀποπνέει φιλοκαλίαν ἀρετῆ καὶ κλασικὴν· περαιτέρω μετὰ τὸν ἐκ φαιοῦ μαρμάρου ὀβελίσκον τοῦτον, ἐγείρεται ἡ σοβαρὰ στρατιωτικὴ σχολή, εὐρεῖα οἰκοδομητὴ ὀφειλομένη εἰς τὴν αὐτοκράτειραν Αἰκατερίνην τὴν Β'. Κατόπιν ἐκτείνεται ἡ μακρὰ οἰκοδομητὴ τοῦ Πανεπιστημίου, περιέχοντος ἄλλοτε ἅπαντας τοὺς κλάδους τῆς ρωσικῆς ἐκπαιδεύσεως (τὰς δώδεκα σχολὰς)· ἀκολούθως ἀπαντᾷ τὴν Ἀκαδημίαν τῶν ἐπιστημῶν, καὶ τέλος τὸ χρηματιστήριον, εἰς τὸ ἄκρον τῆς νήσου, ἀναπλέων τὸν ποταμὸν, κατέναντι τοῦ φρουρίου. Εἶναι δὲ ἐν τῶν λαμπροτέρων οἰκοδομῶν τῆς Πετροπόλεως. Κατὰ πρῶτον βλέπων αὐτὸ, τὸ ἐκλαμπάνεις ὡς μέγαν ἑλληνικὸν ναόν, οὐ τεσσαράκοντα στῆλαι δωρικῆς κατασκευῆς περικοσμοῦσι τὴν περιφέρειαν.

Ἐπὶ τῆς ἀντιθέτου ὄχθης, τῆς ἀντικειμένης εἰς τὴν Βασίλι-Ὀστρόφ, ἐκτείνεται ἡ Ἀγγλικὴ κρηπίς μετὰ τὴν μακρὰν σειρὰν τῶν μεγαλοπρεπῶν αὐτῆς οἰκοδομημάτων, τὴν ἐκ γρανίτου προκυμαίαν τοῦ ποταμοῦ καὶ τὰ πλατέα αὐτῆς λιθόστρωτα, ἀενάως καθαρά καὶ ἀμμόστρωτα ὡς ἐν ἡμέρᾳ τελετῆς. Μεταξὺ δὲ τῶν μεγαλοπρεπῶν τούτων οἰκῶν, πάντων κοσμουμένων διὰ μαρμαρίνων ἐξωστῶν, ὡς παλάτια ἐνετικὰ, ὑψοῦται τὸ ἑλληνικὸν ἀέτωμα καὶ ἡ κορινθιακῆς τάξεως κιονοστοιχία τοῦ Ρουμιαντζουφίου Μουσείου, τ' ἀ-

Ο ΓΚΕΤΕ.

κάνθη φύλλα τοῦ ὁποίου περικλείουσι στρατὸν ὅλον περιστερῶν, πτηνῶν τὰ μέγιστα σεβομένων ὑπὸ τοῦ ρωσικοῦ λαοῦ. Ἐπὶ τῆς εἰς τὸ παλάτιον τῆς γερουσίας ἀποπερατουμένης ὁδοῦ, ἴδρυται ἡ λαμπρὰ κατοικία τῆς κομίσσης τοῦ Λαβάλ, ἀριστοῦργημα μικρὴν τῆς νεωτέρας ἀρχιτεκτονικῆς, ἣτις ὑπῆρξε ἐπὶ μακρὸν χρόνον μία τῶν μᾶλλον φιλοξένων τῆς Πετροπόλεως οἰκιῶν, τόπου ἐν ᾧ ἡ φιλοξενία εἶναι τόσον κοινή.

(ἀκολουθεῖ).

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΝ ΛΕΓΚΩΜΑ.

Ο ΓΚΕΤΕ

Τὴν διανοητικὴν ἱστορίαν τῆς Γερμανίας κατὰ τὸν 11^ο καὶ 10^ο αἰῶνα κατέχει ἐν μόνον ὄνομα, καὶ τὸ ὄνομα τοῦτο εἶναι τὸ τοῦ Γκέτε. Ἐγεννήθη τὸ 1749 ἔτος ἀπὸ πλούσιον καὶ τὰ μέγιστα

τιμώμενον αυτοκρατορικόνα τινα σύμβουλον. Μόλις ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμούς του, καὶ ἡ ἀρχαία καὶ νεωτέρα τέχνη, καὶ ἡ πομπή τῶν αυτοκρατορικῶν τελετῶν εἴλικυσαν τὰ βλέμματά του. Αἱ ὠραῖαι τῆς Ρώμης χωρογραφίαι στολίζουσι τοὺς θαλάμους τῆς πατρικῆς του οἰκίας· οἱ εὐρυθμοὶ τόνοι τῆς Ἰταλίδος φωνῆς, προσβάλλουσιν ἠδέως τὴν ἀκοήν του, καὶ οἱ γονεῖς του ἐκθειάζουσι τὰ τῆς Ἰταλίας τοὺς ποιητάς της, καὶ πρὸ πάντων τὸν θεῖον Τορκουάτον τὸν Τάσσο· τοῦ πατρὸς του ἡ βιβλιοθήκη πλήθει Λατινικῶν συγγραμμάτων καὶ ἄλλων πραγματευομένων περὶ τῶν Ρωμαϊκῶν ἀρχαιοτήτων, καὶ ὁ αυτοκρατορικός σύμβουλος ἔχει συλλογὴν ἀντικειμένων φυσικῆς ἱστορίας καὶ κήπον βοτανικόν· καταγίνεται εἰς τὴν κηπουρίαν, τὴν μουσικὴν, τὴν ζωγραφικὴν καὶ βοηθεῖται πολλάκις ἀπὸ τὸν νέον υἱόν του. Ἰδοὺ αἱ πρῶται ἐντυπώσεις τῆς ἀπλοϊκῆς ζωῆς τοῦ Γκέτ· τὸ βρέφος αὐξάνει, νοῦς ἐξαισιῶς διοργανωμένος πρὸς τελείαν κατάληψιν, ἀνατέλλει καὶ λάμπει ὑπὸ τὰς ἐπιρροὰς ταύτας. Αἱ ὠραῖαι τῆς μάμμης του πλαγγόνες δίδουσι εἰς αὐτὸν τὰς πρώτας γνώσεις τῆς δραματικῆς τέχνης. Ἐμεινεν ἐκθαμβος καὶ ἐσκήρτησεν ἡ ποιητικὴ καὶ τεραστία κλίσις του, ὅτ' ἔμαθεν ὅτι ὁ λευκογένειος πάππος του προλέγει τὰ μέλλοντα. Ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἐντυπώσεων τούτων ἡ παιδικὴ του ἡλικία διατρέχει ἀτάραχος καὶ γαληνιαία. Παρατρεῖ ἀργότερον τὴν πόλιν ὅπου ἐγεννήθη, καὶ διδάσκειται τὰ πρῶτα τῆς πείρας μαθήματα. Πόσαι μικραὶ φατρίαι ἀλλήλας ἐμπαίζουσαι! Πόσαι μικραὶ πόλεις ἐντὸς τῆς μεγάλης πόλεως. Ἐνταῦθα μοναὶ ὑψιτενεῖς ὅμοιαι φρουρίοις, ἐκεῖ τὸ ἀρχαῖον τῆς πόλεως παλάτιον, καὶ ἱστορικὰ μνημεῖα, καὶ ἀνδριάντες, καὶ χρυσόβουλλα! Ὁ ἔρωσ τοῦ παρελθόντος κατεκυρίευσεν τὴν καρδίαν του, καὶ ἡ ἀκράτητος πρὸς τὰ ἀρχαῖα ὄρμηξ του αὐξάνει ὁσημέραι διὰ τῆς ἀναγνώσεως· ἀλλὰ σπουδάζων τὰ παλαιὰ, δὲν ἠμέλησε τὴν σύγχρονον κοινωνίαν· καὶ παρασκευάζων τὸ μέγα μέλλον του, ἐπορίσθη ἀπείρους γνώσεις, διατρέχων ἀμερίμνως τὴν ὁδὸν τῆς νεότητός του. Ἐμελέτησε τὴν ἱστορίαν, καὶ ἐγνώρισε τὰ ὀνόματα, τὰ ἔθιμα, καὶ τὰς δόξας τῶν πάλαι γεννεῶν. Ἡ μεγαλοπρεπὴς στέψις τοῦ αυτοκράτορος ἐπεσφράγισε τὰς ἱστορικές του μελέτας, καὶ μόνος διηγεῖται τὸν ἄπειρόν του ἐνθουσιασμόν ὅταν ὑπῆρξε θεατὴς τοῦ σεβασμίου τούτου λειψάνου τοῦ μεσαιῶνος!

Οὕτως αἱ περιστάσεις συνέτρεχον τὴν φύσιν του. Ὁ ὀξύτατος νοῦς του, ἡ ἀπαραδειγματιστος φιλοπονία του, τὸ μνημονικόν του, ὅλα συντέλουν εἰς τὴν τελειοποίησιν τῆς ἀγωγῆς του. Ἀ-

κούων συνεχῶς τὰς ἀδιακόπους περὶ τῶν δύο ὁμολογιῶν τῆς πίστεως συζητήσεις καὶ ἔριδας τῶν φίλων του, ἐμόρφωσε σκέψεις περὶ θρησκείας, αἰτινες ἔφερον τὸν χαρακτῆρα τῆς ἀνεξιθρησκείας καὶ τῆς ἀμεροληψίας.

Ὁ πατήρ του, μέγας τῶν τεχνῶν ἐραστῆς, ἐκάλει περὶ ἑαυτὸν, ὄχι μόνον τοῦ Φραγκόρτ τοὺς ζωγράφους ἀλλὰ καὶ ἄλλων πόλεων, καὶ ἡ οἰκία του μετεβάλλετο εἰς ἐργαστήριον καλλιτεχνημάτων· τὸ παιδίον παρευρίσκετο εἰς ὅλα τὰ συμβούλια των, καὶ εἶδεν γνῶμην τῶν σχεδίων των. Ἦτο δωδεκαετής ὅτ' ἔγραψεν ἔκθεσιν λεπτομερῆ περὶ κατασκευῆς δώδεκα εἰκόνων, ἱστορικῶν ἐχουσῶν ἀντικείμενον· ἐξ αὐτῶν τινες ἐξωγραφίσθησαν. Μετ' ὀλίγον ἐσυστήθη θέατρον γαλλικόν, ὅπου παρευρισκόμενος συνεχῶς, ἐγυμνάσθη εἰς τὴν γλώσσαν, συνέλαβε νέον σύστημα δραματικόν καὶ ἀπέβαλε τὰς προλήψεις τοῦ τόπου καὶ τοῦ αἰῶνος. Ἐνησχολήθη εἰς τὴν ζωγραφικὴν, τὴν μουσικὴν, τὴν νομολογίαν καὶ τὴν σπουδὴν τῶν νεωτέρων γλωσσῶν, πρὸς ἐκμάθησιν τῶν ὁποίων ἐφαντάσθη περιεργόν τινα μέθοδον. Συνέταξε μυθιστορίαν εἰς τὴν ὁποίαν ἐξ ἡ ἑπτὰ ἀδελφοὶ καὶ ἀδελφαὶ ἀνεκοίνουσι πρὸς ἀλλήλους τὰ συμβάντα καὶ τὰς ιδέας των, ὁμιλοῦντες ἕκαστος τὴν πάτριον γλῶσσαν. Ἐμαθε τὴν ἑβραϊκὴν καὶ ἐνηשמνίζετο περιγράφων χαρακτηριστικὰς τινὰς τῆς ἱερᾶς βίβλου. Ἡ ἱστορία τοῦ Ἰωσήφ ὑπῆρξε τὸ πρῶτον δοκίμιόν του. Αἱ μετὰ διακεκριμένων ἀνδρῶν σχέσεις του, καὶ ἡ διεξαγωγὴ βιωτικῶν τινῶν ὑποθέσεων, διευκόλυνον εἰς αὐτὸν τὸν τρόπον τοῦ νὰ ἐμβατεύσῃ εἰς τὰ ἄδυτα τῶν καρδιῶν καὶ νὰ σπουδάσῃ τὰ πράγματα.

Τοιαῦται ὑπῆρξαν συγχρόνως καὶ ἡ ποίησις καὶ ἡ φιλοσοφία· αἰτινες κατεύθυνον τὰ διαθήματα τοῦ νέου ποιητοῦ. Ὁ ἔρωσ τὸν κατέστησε μετ' ὀλίγον τελειότερον· «τὰ πρῶτα, εἶπεν, ἐρωτικὰ αἰσθήματα τῶν τιμίων νέων, ἔχουσι πάντοτε πνευματικόν τινα χαρακτῆρα· ἡ φύσις, φαίνεται, ἀπαιτεῖ νὰ ἀνακαλύπτῃ τὸ ἐν φύλλον εἰς τὸ ἄλλο κατὰ τρόπον αἰσθητῶν, ὄχι μόνον τῶν ἡδονῶν τὸ μυστήριον, ἀλλὰ τὸ βαθύτερον μυστήριον τοῦ ὠραίου καὶ τοῦ καλοῦ. Οὕτω πως ἐπενήργησεν ἐπ' ἐμὲ νέα τις ἀξιολάτρευτος· ἐνόμισα ὅτε εἶδον αὐτὴν ὅτι ἀνεκάλυψα νέον κόσμον ἀγνεῖας καὶ ὠραιότητος». Ὁ ἔρωσ δὲν διήρκεσεν ἐπὶ πολὺ, τὸ τέλος του ὑπῆρξεν ὀδυνηρόν, ἀλλὰ τὸ αἶσθημα ἐπέζησεν εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ποιητοῦ, καὶ αἱ γυναικεῖαι εἰκόνες τὰς ὁποίας ἐξωγράφησεν, ὑπῆρξαν πολλάκις ἀπαύγασμα τῆς ἐρωμένης του.

Κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ πατρὸς του μετέβη

εἰς Λειψίαν διὰ νὰ τελειοποιήσῃ τὰς σπουδὰς του, ὅπου διεφημίζετο ὁ σχολαστικὸς Γοττσχίλδ, ἀλλ' ὅπου ὁ Ἑρνέστ καὶ ὁ Γλέλλερ εἴλικυσαν ἰδίως τὴν προσοχὴν του. Τὸ πανεπιστήμιον δὲν τὸν ἤρρεσεν· ἡ διδασκαλία ἦτο ἐσφαλμένη, καὶ ἡ ἱστορία τῆς φιλοσοφίας ἀπεδείκνυεν εἰς αὐτὸν τὸ κενὸν καὶ ἀόριστον τῶν συστημάτων. Κατὰ τὴν σπουδὴν τῶν νόμων συνέλαβε καὶ ἄλλας ἀμφιβολίας. Ἐμόρφωσεν ἔκτοτε τὴν περὶ ἀγωγῆς καὶ μεθόδου γνῶμην, τὴν ὁποίαν ἀνέπτυξε θαυμασίως. Αἱ περὶ φιλοκαλίας διαφωνίαι ἤθελον ἴσως ἀποσπάσει αὐτὸν καὶ ἀπὸ τὴν ποίησιν, ἐὰν αὕτη δὲν ἀπετέλει μέρος ἀναπόσπαστον τῆς ἐσωτερικῆς του ὑπάρξεως, καὶ ἐὰν ἠδύνατο νὰ τὴν ἀπαρνηθῆ, χωρὶς συγχρόνως ν' ἀπαρνηθῆ καὶ τὸν ἑαυτὸν του.

Ἡ φιλολογικὴ ἐποχὴ καθ' ἣν ἔζη, ἀνεπτύσσετο καὶ ἐκυφορεῖτο ἀπὸ τὴν τελευτήσασαν ἐποχὴν διὰ τῆς ἀντιφάσεως, ὅπως συμβαίνει πάντοτε. Τὸ θεωρητικὸν μέρος τῆς ποιήσεως ἦτο εἰσέτι σκοτεινόν, καὶ τὰ δευτερεύοντα ζητήματα ἐπησχόλουν τὰ πνεύματα· ἀλλ' ἐν τοσοῦτῳ τὸ πνεῦμα τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς τόλμης συνετάρασσε τὴν Γερμανίαν καὶ ἀνεφαίνοντο φιλοτεχνήματα πλήρη ἀξίας καὶ ἀνομοιότητος. Εἶχον μνηστῆ τὴν Ἰσπανίαν, τὴν Γαλλίαν, καὶ ἤρχιζον νὰ λαμβάνωσι τὴν Ἀγγλίαν ὡς ὑπογραμμόν. Τὸ αἶσθημα, ἡ σκέψις τοῦ Γκέτ τὸν ἀνεμίγνυον εἰς ταύτην τὴν κίνησιν· μετέβαλλε πάντα εἰς ποίησιν, καὶ ἐδοκίμαζεν, ὡς λέγει, μεγίστην λύπην, διότι δὲν ἠδύνατο νὰ πολλαπλασιάσῃ τὰς πηγὰς τῆς ἐμπνεύσεώς του διὰ περιηγήσεων, καὶ νὰ ἐκβῆ ἀπὸ τὸν περικρατοῦντα αὐτὸν κύκλον. Τότε τὸ πρῶτον ἤρχισε, καὶ τὴν ἔξιν ταύτην διετήρησεν ἐφ' ὅλης τῆς ζωῆς του, νὰ διδῇ εἰς ὅλα του τὰ αἰσθήματα, φιλολογικόν τινα καὶ τεχνικόν χαρακτῆρα. Ἄμα τι ἐπροξένει ἠλίψιν ἢ ἡδονὴν εἰς αὐτὸν, μετέβαλλε τὸ αἶσθημα εἰς ποίημα, καὶ ἡ ἐσωτερικὴ αὐτῆ θεωρία τὸν καθησύχαζεν· ὅτι ἔγραψεν, ὡς ποιήματα λυρικά, δράματα, ἐλεγεία, μυθιστορήματα, ὅλα πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἐξομολόγησις συμπληρουμένη τὴν βιογραφίαν του. Ἄνυψοῦτο ἀκαταπαύστως ἀπὸ τὰ μερικά εἰς τὰ γενικά. Ὁ ἔρωσ του πρὸς τὴν Μαργαρίταν ἐδίδαξεν εἰς αὐτὸν ὅτι ἡ πηγὴ τοῦ δράματος ἐνυπάρχει εἰς τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν, καὶ ὅτι ἡ θρησκεία, ἡ ἠθικὴ, οἱ νόμοι, αἱ κλίσεις, αἱ θέσεις, αἱ συνήθειαι ἐπενεργούσιν ἐπὶ μόνως τὰς ἐπιφανείας.

Ἡ βραδεία, ἀλλὰ σπουδαία, καὶ ἐμβριθὴς αὐτῆ πείρα ἐμόρφωσε τὸν Γκέτ, καὶ ἀνέπτυξε τὴν τόλμην καὶ τὴν ὑπεροχὴν νοῦς αἰσθανομένου τὴν δύναμίν του, μὴ προουμένου ἀπὸ τοὺς κινδύνους,

ἀλλὰ μάλιστα περιφρονούντος, προκαλοῦντος αὐτοῦ. Ἠγάπα τὴν μελέτην τῶν τεχνῶν, καὶ δι' ἐνδελεγούς ἀναγνώσεως ἐγύμνασε τὴν κρίσιν καὶ ἐμόρφωσε τὴν φιλοκαλίαν του. Συνοικειώθη μὲ ὄλων τῶν σχολῶν τὰ συστήματα, καὶ ἡ εἰς Ρώμην μετάβασίς του τὸν ἐτελειοποίησεν. Ἐγυμνάσθη ἐπίσης καὶ εἰς τὴν γλυφὴν, καὶ ἐπέδωκε θαυμασίως· ἀλλ' ὁ ὑδράργυρος καὶ ἡ ἀτέλεια τῆς μεθόδου ἔβλαψαν οὐσιωδῶς τὴν ὑγείαν του. Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἀνεχώρησεν εἰς Λειψίαν, ὅπου ἔμαθεν ὀλίγιστα νομικά, ἀλλ' ὅπου ἔρριψε τὰς βαθυτάτας καὶ εὐρείας βάσεις τῆς δόξης του. Πάσχων πάντοτε καὶ ἠναγκασμένος νὰ φροντίζη περὶ τῆς βραδείας ἀναρρώσεώς του, εἴλικυσε τὰ βλέμματα νεάνιδός τινος, τῆς ὁποίας ἡ μυστικὴ εὐαισθησία ἐτροποποίησεν ἐπαισθητῶς τὴν ἐσωτερικὴν ὑπαρξίν του. Αἱ μετ' αὐτῆς πλατωνικαὶ σχέσεις του, τὸν ἐνέπνευσαν τὴν ἰδέαν τοῦ νὰ μαστιγωθῆ εἰς τὰ μυστήρια τῶν κατὰ καιρὸν ἀλχημικῶν, καὶ ἐπὶ τούτῳ προσῆλθεν εἰς τὸν I. Βέγμεν, καὶ ἐπροχώρησε καὶ μέχρι δοκιμῶν.

Εἰσπηδῆσας ἐντὸς τῆς διαπύρου καὶ ἀοράτου ταύτης σφαίρας, δὲν ἐσταμάτησεν· ἠθέλησε νὰ πλάσῃ εἰς ἑαυτὸν θρησκείαν διὰ μόνης τοῦ συλλογισμοῦ τῆς δυνάμεως· βάσις τῆς ἦτο ὁ πλατωνισμός, μέρος τῆς ἡ μυστικῆς καὶ ἀλληγορικῆς, καὶ ἀεροθάμων φιλοσοφίας, τὸ δὲ ὅλον, οἰκοδόμημα χιμαίρας καὶ παραδοξολογίας.

Δὲν πρέπει ἄρα νὰ θαυμάζωμεν ἐὰν, μεταθὰς εἰς Στρασβοῦργον διὰ νὰ τελειοποιήσῃ τὰ νομικά του, καὶ ν' ἀποκτήσῃ τὸν πῖλον τοῦ διδάκτορος, ἐλησμόνησε καὶ πῖλον καὶ νομικά χάριν τῆς ἀνατομίας καὶ τῆς χημείας. Ἐπεσκέφθη τὰ νοσοκομεῖα διὰ νὰ σπουδάσῃ τὴν κλινικὴν, καὶ ἐν τοσοῦτῳ ἐμακρύνθη ὅσον ἦτο δυνατόν ἀπὸ τὸν κύριον σκοπὸν του. Ἡ εἰς τὴν πόλιν ἐκείνην διαμονὴ του εὐηρέσται εἰς τὰς περὶ Γοθτικῆς γλυφῆς καὶ ζωγραφικῆς ὀρέξεις του· ἀλλ' αἱ μετὰ τοῦ Ἐρδερ σχέσεις του ὑπῆρξαν τὸ πλέον ἀξιοσημείωτον συτθάν τῆς ζωῆς του, ἐξ οὗ ἔμελλε νὰ προκύψωσι πολλοῦ λόγου ἄξια συνέπειαι. Ὁ Ἐρδερ εἶχε φανῆ ἐφάμιλλος τῶν πρώτων συγγραφέων· τὰ σπάνια προτερήματά του, ὁ πλοῦτος τῶν γνώσεών του, ὁ διαβατικώτατος νοῦς του, κατεγοήτευσαν τὸν Γκέτε. «Ὀλη μου, λέγει ὁ ἴδιος, ἡ φιλικυτία, ἡ ματαιότης, ἡ ὑπερηφάνεια, ἡ ἰλαζονεῖα κατεσπαράχθησαν ἀπὸ τὸν Ἐρδερ. Διωρθώθην, μετεβλήθην, καὶ ἐνόησα πόσον ἦμην ἄμοιρος καὶ πείρας καὶ ἐπιστήμης. Χάρις εἰς αὐτὸν ἤρχισα νὰ ἐμφιλοχωρῶ εἰς τὸ πνεῦμα τῶν ἐθνῶν, εἰς τὴν ἐβραϊκὴν ὑψίνοιαν, εἰς τὴν καλλονὴν τῆς ἰταλικῆς ζωγραφικῆς. Ἡ ποίησις ἔλαβεν ἀλλοίαν ὄψιν ἐνώπιόν μου, ἐν

ἁρμονία μὲ τὸν χαρακτήρα μου.» Ὁ Γκέτ ἔμαθε πρὸς τούτους ἀπὸ τὸν Ἑρδερ νὰ κρίνῃ ὀρθώτερον τὰ νέα δοκίμια τῆς ποιήσεως καὶ τὰς νέας τάσεις τῆς. Ἐνίοτε ἐγεννᾶτο διαφωνία μεταξύ διδασκάλου καὶ μαθητοῦ. Ὁ πρῶτος ἐγλεῦαζε τοὺς νεωτερισμοὺς εἰς οὓς ἐπλανᾶτο τοῦ δευτέρου ἢ φαντασία· διὸ καὶ ἀπέκρυψεν οὗτος ἀπὸ ἐκεῖνον τὰς δοξασίας του περὶ ὑπάρξεως νέας τέχνης δραματικῆς καὶ νέας ποιήσεως· ἀπέκρυψε δὲ ἐπιμελέστερον τὴν πρὸς τὴν ἀληθειάν καὶ τὰ μυστήρια κλίσιν του, καὶ ἐνητχολεῖτο εἰς αὐτὰ πάντοτε μόνος.

Ὁ πολιτισμὸς Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ' καὶ τοῦ Βολταίρου εἶχε κατεξουσιάσει τὴν Γερμανίαν· ἀλλ' ὁ Γκέτ καὶ ὀλίγοι τινὲς φίλοι του ἐθεώρουν βαρὺν τὸν ζυγὸν του. Ἐφραντάσθησαν λοιπὸν Γερμανίαν ἀληθῶς γερμανικὴν, ποιήσιν τευτονικωτέραν, φιλοσοφίαν μᾶλλον ποιητικὴν καὶ πολιτισμὸν ἀσφαλέστερον. Λαβοῦσα δὲ ὡς ὑπαγραμμὸν τὸν Σεκσπέρ ἢ μικρὰ ἐκεῖνη συμμορία, ἐθεοποίησεν αὐτὸν, καὶ ἐπενήργησε σπουδαίως ἐφ' ὅλην τὴν πατρίδα. Θὰ ἦτο βεβαίως περιεργὸν ἐὰν ἐγνωρίζομεν ἀκριβῶς τί ἐγένετο τότε ἐντὸς τῶν κόλπων τῆς ὀργανώσεως ἐκείνης συμμορίας, ποῖα ἦσαν τὰ ἀντικείμενα τῶν συνομιλιῶν τοῦ Γκέτε καὶ τῶν φίλων του, καὶ ποῖαι αἱ πλᾶναι καὶ αἱ μωρίαί των· διότι αἱ πλᾶναι καὶ αἱ μωρίαί των ἤλλαξαν τὴν ὄψιν τῆς νεωτέρας Γερμανίας!

Ἐπανελθὼν διδάκτωρ εἰς τὴν πατρικὴν του οἰκίαν τὸ 1771, δὲν ἐβράδυνε νὰ ἐλκύσῃ πρὸς ἑαυτὸν τοὺς ἔχοντας τὰ ἴδια φρονήματα. Μεταξὺ τῶν συντρόφων του πρέπει νὰ συγκαταλέξωμεν καὶ τὸν Ἑρδερ. Συναλλάσσοντες τὰς ἰδέας των, ὅπως ἔκδοτοι εἰς οἶστρον ἀκατάσχετον, ριπτοντες ἐν τῷ μέσῳ δόγματα, περὶ τῆς ὀρθότητος τῶν ὀποίων δὲν ἠγγυᾶτο καμμία θεωρία, ἐσχεδογράφησαν τὴν περιφημον φιλολογικὴν ἐποχὴν, ἣτις διεκρίθη διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Γκέτε.

Εἰς Οὐεσλάρ ἔμαθε τὰς περιστάσεις αἵτινες ἐγέννησαν τὴν πρώτην ἰδέαν τοῦ Βέρτερ. Ὁ νέος Ἱερουσαλήμ, ὁ τύπος τοῦ πονήματος τούτου, εἶχε γίνεαι αὐτόχειρ ἐξ αἰτίας τοῦ ἐρωτος. Δημοσιευθεὶς ἀωνυμῶς ὁ Βέρτερ, ἐκίνησε θαυμασμὸν ἀνὰ πᾶσαν τὴν Γερμανίαν. Ἐλθόντος τότε εἰς Φραγκφώρτ τοῦ δουκὸς Σάξ-βέιμαρ, ὁ Κνέβελ παρουσίασεν εἰς αὐτὸν τὸν νέον ποιητὴν, οὗτινος ἡ τύχη ἀπεφασίσθη ἔκτοτε ὀριστικῶς. Ὁ διάδοχος τοῦ δουκὸς, ἀγαπήσας τὸν συγγραφέα, τὸν ἐκάλεσεν εἰς τὴν αὐλήν του ἅμα ἔλαθεν εἰς χεῖρας τὰς ἡνίας τῆς κυβερνήσεως· καὶ ὁ Γκέτ ἐδέχθη τὴν πρόσκλησιν. Ὄνομάσθη τὸ πρῶτον σύμβουλος πρεσβείας, μετ' ὀλίγον σύμβουλος ἰ-

διαίτερος, πρόεδρος τῆς οἰκονομίας, καὶ ἔλαθε δίπλωμα εὐγενείας. Μετέβη εἰς τὴν Ἑλβετίαν, διέτρεξεν ὀλόκληρον τὴν Ἱταλίαν, καὶ διέμεινεν εἰς αὐτὴν δέκα ἔτη, καὶ μάλιστα εἰς τὴν Ρώμην. Καὶ ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Ρωσσίας καὶ ὁ Ναπολέων τὸν ἀπένεμον μεγαλοσταύρους. Αἱ βιογραφικαὶ του ἐξομολογήσεις ἀποδεικνύουσιν ὅτι ἠγάπα πολὺ τὸν δημόσιον βίον, καὶ ὅτι ὡς ὑπουργὸς ἡγεμονίσκου τινὸς τῆς Γερμανίας, δὲν ἐβέβηκε ἑαυτὸν κατώτερον τοῦ συγγραφέως τοῦ Βέρτερ καὶ Φάουστ.

Ὁ νέος ποιητὴς ἦτο τότε εἰκοσιπενταετής. Γράφων τὸν Βέρτερ, εἶχεν ὑπ' ὄψιν τὰς τελευταίας ἐπιστολάς καὶ τὴν φρικώδη καταστροφὴν τοῦ νέου Ἱερουσαλήμ. Συνθέτων τὸν Γοέτς, ἠκολούθησε κατ' ἴχνος τὴν βιογραφίαν τοῦ ἀνδρείου καὶ τρομεροῦ αὐτοῦ ἥρωος.

Ὅλα τὰ πρόσωπα τῶν ποιημάτων τοῦ Γκέτε ἔχουσι τελείαν ὁμοιότητα μὲ τὴν φύσιν, εἶναι ἀληθέστατα μέχρι κεραίας, καὶ αἱ λεπτομέρειαι ἀναπτύσσονται καὶ συναρμολογοῦνται μετὰ τὸσαύτης ἀκριβείας, ὥστε νομίζει τις ὅτι ἐγεννήθησαν διὰ μιᾶς. Ἐντεῦθεν προέρχεται ἡ ἔλλειψις πάσης ὑπερβολῆς, πάσης ἐπιτηδεύσεως, παντὸς ψεύδους· ἡ ἐνέργειά του εἶναι ἐνέργεια ἄκοπος, καὶ ὄχι ἐκρηξίς κρατῆρος ἀκαταμαχῆτου.

Εἰς τὰ ἄσματά του ἀναφαίνεται ὅλη του ἡ καρδία. Ἐξῆλθον ἀγνὰ, ἀνέπαφα ἀπὸ αὐτῆν, ἄνευ κόπου, ἄνευ ἐργασίας. Ὁ λαὸς ἤτ' ἀδιετήρησεν ὡς ἰδιοκτησίαν του, καὶ τὰ ἐπαναλέγει μὲ ὑπερηφάνειαν, διότι ἀνυψοῦσι καὶ ἐξευγενίζουσι τὴν ζωὴν του. Ἡ σπανία ἐθνικότητος τοῦ Γκέτε, ἠνωμένη μετὰ ἐξαισίου πνεύματος ἐννοοῦντος τὰ ξένα ἀριστουργήματα, εἶναι βεβαίως ἐν τῶν θαυμάτων τῆς διανοητικῆς του ὑπάρξεως.

Ἐπὶ δώδεκα ἔτη ὁ συγγραφεὺς τοῦ Βέρτερ δὲν ἐξέδωκε κανὲν σύγγραμμα· ἀλλ' ὅταν παρουσιάσθη ἐκ νέου εἰς τὴν σκηνὴν, ἀπέραντος ὑπῆρξεν ἡ ἐκπληξίς. Πῶς, μετὰ τὸσαύτην μακρὰν σιωπὴν, ἀνεφαίνετο τόσον πλούσιος, τόσον ποικίλος, τόσον βαθύς, τόσον τέλειος! Ἡ ἴφιγένειά του εἶναι ἀριστοῦργημα εὐαισθησίας καὶ ἀρχαϊκοῦ μεγαλείου! δὲν εἶναι μίμησις τοῦ Εὐριπίδου, ἀλλ' ἀνάμνησις ζωηροτάτη τῆς Ἑλληνικῆς ποιήσεως. Ὡς ὥραία τις τοῦ Ραραῆλ εἰκῶν, ὅπου ἀνακαλύπτει νέα ἀδιακόπως θέλητρα ἢ παρατήρησις, παρομοίως μαγεύεται ὁ ἀναγνώστης, ὁσάκις ρίπτει τὰ βλέμματά του ἐπὶ τῆς τραγωδίας αὐτῆς. Ὁ Τάσσος του δὲν εἶναι κατώτερος τῆς Ἱφιγενείας.

Ἡ μακρὰ ἐν Ἱταλίᾳ διατριβή του, ἐτροποποίησε τὰς κλίσεις τῆς πρώτης του ἐποχῆς· ἀλλὰ ποτὲ δὲν ἔπαυσε τοῦ νὰ λατρεύῃ ὡς ποιητῆς

ΛΟΡΔΟΣ ΒΥΡΩΝ

(Συνέχ. καὶ τέλος, ἴδε τεῦχος ΙΗ' ἀριθ. 557.)

Ἀπὸ τῆς τρίτης ἡμέρας ὁ Φλέτςχερ ἤρξατο σπουδαίως ἀνησυχῶν. Οὐδέποτε, κατὰ τὰς προηγηθείσας ἐκ κατόρρου ἀσθενείας αὐτοῦ, ὁ Κύριός του ἔμενεν ἄυπνος δι' ὅλης τῆς νυκτός, ἐν ᾧ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ οὐδόλως ἠδύνατο νὰ κοιμηθῇ.

Ἀπηυθύνθη λοιπὸν πρὸς ἀμφοτέρους τοὺς ἰατροὺς τῆς πόλεως, τοὺς Κυρίους Μπρουνῶ καὶ Μίλλιγκεν, καὶ ἀφηγήθη εἰς αὐτοὺς ὅλα τὰ συμπτώματα τῆς ἀσθενείας, ἣτις κατεβασάνιζε τὸν Κύριον αὐτοῦ.

Οἱ ἰατροὶ διεβεβαίωσαν τὸν γηραιὸν ὑπηρέτην τοῦ λόρδου Βύρωνος, ὅτι ὁ Κύριός του οὐδένα διέτρεχε κίνδυνον, ὑπεσχέθησαν δ' αὐτῷ, ὅτι ἐντὸς δύο ἢ τριῶν τῶν πολὺ ἡμερῶν θὰ ἦναι ἐντελῶς ὑγιής.

Ταῦτα πάντα συνέβησαν κατὰ τὴν 13 τοῦ μηνὸς ἀπριλίου.

Τὴν 14, μεθ' ὅλας τὰς διαβεβαιώσεις καὶ τὰς ὑποσχέσεις τῶν ἰατρῶν ὁ Φλέτςχερ, βλέπων ὅτι ὁ πυρετὸς τοῦ Κυρίου του κατ' οὐδὲν ἠλαττοῦτο καὶ ὁ ἀσθενὴς οὐδόλως ἐκοιμάτο κατ' ὅλην τὴν νύκτα, παρεκάλεσε θερμῶς τὸν Βύρωνα, ὅπως ἐπιτρέψῃ αὐτῷ νὰ προσκαλέσῃ τὸν ἰατρὸν Θωμᾶ τοῦ Ζαυτέ.

— Συμβουλευθήτι πρὸς τοῦτο τοὺς ἰατροὺς μου, ἀπεκρίθη ὁ ἀσθενὴς, καὶ πρᾶξον ὅ,τι θὰ σοὶ εἴπωσιν.

Ὁ Φλέτςχερ ὑπήκουσεν. Οἱ ἰατροὶ εἶπον, ὅτι ἡ πρόσκλησις καὶ τρίτου ἐφαίνετο εἰς αὐτοὺς πάντῃ ἀνωφελής.

Ὁ Φλέτςχερ πάραυτα ἔφερε τὴν ἀπάντησιν τῶν ἰατρῶν εἰς τὸν Κύριόν του, ὅστις ἐπὶ τούτῳ σείσας τὴν κεφαλὴν εἶπε:

— Φοβοῦμαι πολὺ μήπως οἱ ἰατροὶ οὗτοι δὲν διέγνωσαν καλῶς τὴν ἀσθενείαν μου.

Ἀλλὰ, Μιλόρδε, ἀπήντησε τότε ὁ Φλέτςχερ, ἀφοῦ ἔχετε τοιαύτην ἰδέαν διατάξατε ὅπως προσέλθῃ καὶ ἕτερος ἰατρός.

— Μοὶ λέγουσιν, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ Βύ-

τὸν μεσαιῶνα. Ἡ Ἱταλία ἀπεκάλυπτεν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του νέον τινὰ κόσμον, τὸν τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος, τῆς ὀποίας χαρακτήρ ἦτο τὸ ὕψος τῶν ἰδεῶν καὶ ἡ ἀπλότης. Ὁ ἐνθερμος πρὸς τὴν φύσιν καὶ τὴν τέχνην ἔρωσ του, κατέστη ὑψηλότερος, καὶ τὰ μεγάλα του συγγράμματα τὰ ὀποῖα ἔγραψε κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ὡς ὁ Φάουστ, ἡ Δωροθέα κλπ. φέρουσι τὸν τύπον τοῦτον.

Ἀδίκως κατηγορήθη ὁ Γκέτ, ὡς συντελέσας εἰς τὴν ὑπαρξίν νέας τινὸς σχολῆς φιλοσοφικοῦ καθολικισμοῦ. Αὐτὸς ἦτο ποιητῆς πρὸ πάντων, χριστιανὸς εἰς τὸν Φάουστ, ἐθνικὸς εἰς τὰ ρωμαϊκὰ ἐλεγεία, μωαμεθανὸς εἰς τὸ Διβάνιον του. Νέος ἔτι, ἐπιτόμιμα τὴν παλαιὰν ἀπὸ τὴν νέαν γραφὴν, καὶ μετὰ ταῦτα κατέστη ἀδιάφορος. Καὶ ἐνῷ αἱ πολλοὶ τὸν κατέκρινον ὡς ὑπερασπιζόμενον τὴν καθολικὴν θρησκείαν, οἱ θρησκοὶ τὸν ἐμέμφοντο ὡς ἄθρησκον.

Ἐπὶ τῆς τελευταίας του ἐποχῆς, δὲν ἀπέφυγε καὶ αὐτὸς καθὼ ποιητῆς, τὴν φρικτὴν τοῦ χρόνου ἐπιρροήν· ἡ γεννητικὴ του ἐνέργεια ἐξησθένησε, καὶ ἐκτὸς τινων μικρῶν ἄσμάτων, τὰ ποιήματά του δὲν μετέχουσι τῆς παλαιᾶς τοῦ νοὸς του δυνάμεως.

Ἄλλ' αἱ φιλολογικαὶ του ἐργασίαι δὲν ὀφέλησαν μόνον τὴν Γερμανίαν. Εἰς Βεῦμαρ ἐπροστάτευσεν γενναίως καὶ διὰ παντὸς τρόπου τὰς τέχνας, τὰ θέατρα, τὰς φυσικὰς ἀπομιμήσεις· καὶ τὴν ἐνέργειάν του μαρτυροῦσι πολλοὶ κῆποι, πολλὰ κτίρια τῆς πόλεως ἐκείνης.

Ἀπέθανε τὴν 22 Μαρτίου τοῦ 1832 ἔτους περὶ τὸ 83 ἔτος τῆς ἡλικίας του. Ἡ Γερμανία ὀλόκληρος κατεταράχθη. Ὁ συγγραφεὺς τῆς, ὁ ὀδηγὸς τοῦ αἰῶνός τῆς, δὲν ὑπῆρχε πλέον μετὰ τῶν ζώντων. Ἄσκητος καὶ φιλόπατρις ὁ Γκέτ, ἐιργάζετο μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς τελευταίας του ἀναπνοῆς, καὶ ἐπιδιώρθωνε τὰ συγγράμματά του. Τὰ ἔργα ταῦτα τοῦ νοὸς του ἐθαυμάσθησαν ἀνὰ πᾶσαν τὴν Εὐρώπην, μετεφράσθησαν εἰς πολλὰς γλώσσας καὶ μάλιστα εἰς τὴν Ἀγγλικὴν, τὴν Γαλλικὴν καὶ τὴν Ἱταλικὴν. Ἡ προτομή του κατασκευασθεῖσα ἀπὸ τὸν γνωστὸν τῆς Γαλλίας λιθοδόξον Δαυῖδ, ἐτέθη πλησίον τῆς τοῦ Σίλλερ εἰς τὴν ἐν Βεῦμαρ βιβλιοθήκην. Ὁ Γκέτ ὑπῆρξεν ὁ μεγαλῆτερος ποιητῆς τῆς πατρίδος του, καὶ κομψότατος λογογράφος τοῦ αἰῶνός μας, πολιτευτῆς τῆς ἀρκτώας Εὐρώπης καὶ πατὴρ τῆς φιλολογίας τῆς.

Δ. Σ.

ρων οὐδόλως προσέξας εἰς τοὺς λόγους τοῦ ὑπηρέτου, μοὶ λέγουσιν ὅτι ἡ ἀσθενεία μου αὕτη εἶναι ὁμοία μὲ τὰς προηγουμένας, ὅτι εἶναι ἀπλοῦς κατάρρους.

— Καὶ ὁμῶς ἐγὼ, ὑπέλαβεν ὁ ὑπηρέτης, εἶμαι βέβαιος, Μιλόρδε, ὅτι οὐδέποτε μέχρι τοῦδε ἡσθενήσατε ὑπὸ παρομοίας νόσου.

— Καὶ ἐγὼ, ἀπεκρίθη ὁ Βύρων.

Καὶ ἀμέσως ἤρξατο παραλαλῶν χωρὶς οὐδεμία ταραχὴ, οὐδεὶς κρότος νὰ δύναται νὰ διατάραξῃ αὐτόν.

Τὴν 15 ὁ Φλέτσογερ, ὅστις ὡς ἐκ τῆς ἀγάπης, ἦν ἔτρεφε πρὸς τὸν Βύρωνα καὶ τῆς πρὸς αὐτὸν ἀφοσιώσεώς του ἡσθάνετο τὴν δεινὴν θέσιν εἰς τὴν εὐρίσκειτο ὁ Βύρων, πάντοτε παρεκάλει αὐτόν, ὅπως τέλος καταπεισθῆ καὶ συγκατανεύσῃ εἰς τὴν πρόσκλησιν τοῦ ἱατροῦ Θωμᾶ. Ἄλλ' ἐν τούτοις οἱ ἱατροὶ τοῦ Μεσολογγίου ἐπέμενον διίσχυριζόμενοι ὅτι ὁ Βύρων οὐδόλως διεκινδύνευε.

Μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης προσεπάθουν ὅπως θεραπεύσωσι τὸν ἀσθενῆ διὰ καθαρτικῶν φαρμάκων, ἅτινα ἦσαν μᾶλλον βίαια ἢ συντελεστικά πρὸς θεραπείαν αὐτοῦ, καθ' ὅσον μάλιστα ὁ Βύρων ἀπὸ ὀκτῶ ἡδὴ ἡμερῶν οὐδὲν ἕτερον γευθεὶς, ἐκτὸς δύο ἢ τριῶν ποτηρίων ζωμοῦ, δὲν ἠδύνατο κατὰ συνέπειαν οὐδὲν νὰ ἐκβάλλῃ. Αἰκοπώσεις καὶ οἱ πόνοι εἶχον μεγάλως καταβάλλει αὐτόν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐπαυξάνοντες τὴν ἀδυναμίαν, ἣν προῦξένει αὐτῷ ἡ ἀϋπνία.

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν περὶ τὸ ἑσπέρας καὶ οἱ ἱατροὶ ἐκυριεύθησαν τέλος ὑπὸ σπουδαίων ἀνησυχιῶν καὶ φόβων, ἐσκέπτοντο δὲ, ὅτι ἦτο ἀνάγκη νὰ φλεβοτομήσωσι τὸν ἀσθενῆ. Ἄλλ' οὗτος ἀντίστη πρὸς τοῦτο ἐντόνως, ἐρωτῶν τὸν Μίλλιγγεν ἐὰν θεώρῃ ἀπολύτως ἀναγκαίαν τὴν φλεβοτομίαν ταύτην. Ὁ ἱατρός ἀπεκρίθη ὅτι ἡδύνατο νὰ ἀναμείνωσι μέχρι τῆς αὔριου. Κατὰ συνέπειαν ὁ Βύρων ἀφαιμάχθη κατὰ τὴν ἐπιούσαν, τὴν 16ην δηλονότι ἀπριλίου, περὶ τὸ ἑσπέρας ἐκ τοῦ δεξιῦ βραχίονος.

Τὸ αἷμα ἐφαίνετο πολὺ θερμὸν, δὲν ἀνῆρχετο δὲ τὰς 16 οὐγγίας.

Ὁ ἱατρός Μπρουνὼν παρετήρησε τὸ αἷμα τοῦτο καὶ ἔσεισε τὴν κεφαλὴν.

— Πάντοτε τῷ ἔλεγον, ὅτι εἶχε μεγίστην ἀνάγκη ἀφαιμάξεως, ἐψιθύρισε καθ' ἑαυτὸν ὁ ἱατρός, ἀλλ' οὐδέποτε ἠθέλησε νὰ μοὶ ὑπακούσῃ.

Τότε διηγήθη μετὰ τῶν ἱατρῶν σφοδρὰ συζήτησις περὶ τοῦ ματαίως ἀπολεσθέντος χρόνου. Ὁ Φλέτσογερ προῦτεινε καὶ ἐκ δευτέρου, ὅπως πέμψῃ τινὰ εἰς Ζαυτε καὶ προσκαλέσῃ ἑκαῖθεν τὸν ἱατρὸν Θωμᾶ ἀλλὰ οἱ ἱατροὶ τῷ ἀπεκρίθησαν:

— Εἶναι ὄλως ἀνωφελές. Πρὶν τῆς ἀφίξεως αὐτοῦ ὁ κύριός σου ἢ θὰ ἦναι ἐκτὸς κινδύνου ἢ δὲν θὰ ὑπάρχῃ πλέον ἐν τῷ κόσμῳ.

Καὶ ἐν τούτοις ὁ ἀσθενὴς ὅλον ἐθαίνει πρὸς τὰ χεῖρά. Ὁ ἱατρός Μπρουνὼν ἐθεώρει ἀναγκαῖον, ὅπως ὁ Βύρων ἀφαιμαχθῆ καὶ ἐκ δευτέρου.

Ὁ Φλέτσογερ ἀνήγγειλεν εἰς τὸν Κύριον αὐτοῦ, ὅτι οἱ δύο ἱατροὶ ἐφρόνουν ὅτι καὶ δευτέρα ἀφαιμάξις ἦτο ἀπαραιτήτως ἀναγκαία. Τότε ὁ λόρδος Βύρων οὐδόλως ἀντιστάς ἐξέτεινε τὸν βραχίονα καὶ εἶπε:

— Ἰδοῦ, ὁ βραχίον μου. Ἄς πράξωσιν, ὅτι θέλουσιν. Ἀκολουθῶς δὲ προσέθεσε:

— Δὲν σοὶ ἔλεγον, Φλέτσογερ, ὅτι δὲν διέγνωσαν καλῶς τὴν ἀσθενείαν μου;

Ὁ Βύρων ὅλον ἐξησθένει καὶ ἡ θέσις αὐτοῦ ἔβαινε ἐπὶ τὰ χεῖρά.

Τὴν 17 περὶ τὴν πρωτὴν ἀφαιμάχθη τὸ δεῦτερον ἡδὴ.

Τὴν αὐτὴν δὲ ἡμέραν μετὰ μεσημβρίαν ἀφαιμάχθη δις ἔτι.

Ἐκάστην τῶν ἀφαιμάξεων τούτων παρηκολούθει λειποθυμία.

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὁ Βύρων ἤρξατο ἀπολλύων πᾶσαν περὶ ἀναρρώσεως ἐλπίδα.

— Δὲν δύναμαι οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν νὰ κοιμηθῶ, ἔλεγεν εἰς τὸν Φλέτσογερ, καθὼς δὲ γνωρίζεις ἐπὶ μίαν ὀλόκληρον ἑβδομάδα οὐδόλως ἐκοιμήθην. Πάντες δὲ γνωρίζομεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐπὶ ὠρισμένον τινὰ μόνον χρόνον δύναται νὰ μὴ κοιμηθῆ· παρελθόντος δὲ τούτου, ἀπολλύει τὰς φρένας αὐτοῦ χωρὶς ἅπαντες οἱ ἱατροὶ τοῦ κόσμου νὰ δύναται ὅπως σώσωσιν αὐτόν· θὰ ἐπιπροτίμουν δὲ μουσικίαις νὰ αὐτοκτονήσω παρὰ νὰ

ἀπολέσω τὰς φρένας μου. Δὲν φοβοῦμαι τὸν θάνατον· θὰ ἴδω δὲ αὐτὸν ἐρχόμενον μετὰ τσαύτης γαλήνης καὶ χαρᾶς, ἣν δὲν δύνασαι νὰ φαντασθῆς.

Τὴν 18 ὁ Βύρων ἠγνόησε πλέον καλῶς καὶ ἐθεβαιώθη, ὅτι εὐρίσκειτο εἰς τὰς τελευταίας στιγμὰς τῆς ζωῆς του.

— Φοβοῦμαι, ἔλεγεν εἰς τὸν Φλέτσογερ, μήπως ὁ Τίτας καὶ σὺ ἀσθενήσητε, ἀγρυπνοῦντες χάριν μου δι' ὅλης τῆς νυκτός.

Ἄλλὰ ἀμφοτέροι οἱ πιστοὶ τοῦ Βύρωνος ὑπηρεταὶ μεθ' ὅλας τὰς προτροπὰς καὶ τὰς παρακλήσεις αὐτοῦ οὐδέποτε ἠθέλησαν οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν νὰ ἀναπαυθῶσιν.

Ὁ Φλέτσογερ ἐφρόντισεν ἐγκαίρως, βλέπων ὅτι ἡ θερμότης τοῦ Κυρίου του αὐξάνουσα ὅλον ἐφερεν αὐτόν εἰς παραφροσύνην, ὅπως ἀπομακρυνῆ ἀπὸ τῆς κλίνης του τὸ ἐγχειρίδιον καὶ τὰ πυροβόλα αὐτοῦ.

Ἐν τῷ διαστήματι τῆς 18 τοῦ μηνὸς πολλὰς ἐπανελάμβανεν ὁ Βύρων ὅτι οἱ ἱατροὶ τοῦ Μεσολογγίου δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἐννοήσωσι τέλος τὴν ἀσθενείαν του.

— Ἄλλὰ τότε, ἀπεκρίθη ὁ Φλέτσογερ, διατι ἐπιμένετε μὴ θέλων, ὅπως προσκληθῆ ὁ ἱατρός Θωμᾶ.

— Ὅχι, δὲν θέλω νὰ ὑπάγῃς καὶ προσκαλέσῃς αὐτόν σὺ ὁ ἴδιος. . . . Πέμψον ἕτερόν τινα, Φλέτσογερ, ἀλλὰ σπεῦσον ὅσον τὸ δυνατόν ταχύτερον.

Ὁ Φλέτσογερ ἐξετέλεσε πάραυτα τὴν διαταγὴν τοῦ Κυρίου του καὶ ἀπέστειλε πρὸς τοῦτο τὸν ἕτερον ὑπηρέτην.

Ἄμ' ὡς οὗτος ἀνεχώρησεν, ὁ Φλέτσογερ ἀνήγγειλεν εἰς τοὺς δύο ἱατροὺς, ὅτι ἐπεμψεν ἄνθρωπον ὅπως προσκαλέσῃ τὸν ἱατρὸν Θωμᾶ.

Ἐπράξατε κάλλιστα, ἀπεκρίθησαν οἱ ἱατροὶ· διότι καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ ἠρχίσταμεν κάπως νὰ ἀνησυχῶμεν.

Ὁ Φλέτσογερ ἐπέστρεψε μετὰ ταῦτα εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Κυρίου του.

— Λοιπὸν, ἠρώτησεν ὁ Βύρων, ἐπεμψας τὸν ὑπηρέτην εἰς τὸν ἱατρὸν Θωμᾶ;

— Μάλιστα, Μιλόρδε.

— Καλὰ, ἐπιθυμῶ πολὺ νὰ μάθω ὅποια τις εἶναι ἡ καταβασανίζουσα με νόσος.

Μετὰ τινὰς στιγμὰς ὁ Βύρων κατελήφθη καὶ αὐθις ὑπὸ σφοδροῦ πυρετοῦ, ὅστις ἐτάρασεν αὐτόν ἐντὸς τῆς κλίνης μέχρι μανίας.

Ἀφοῦ μετὰ τινὰ χρόνον ἐπανῆλθεν εἰς ἑαυτόν, τοῦ πυρετοῦ βαθμιαίως ἐλαττωμένου, εἶπεν εἰς τὸν Φλέτσογερ:

— Ἀρχίζω νὰ πιστεύω ὅτι ἀσθενῶ βαρέως καὶ ὅτι προσεγγίζω εἰς τὸ τέρμα τοῦ βίου μου. Ἐὰν ἀποθάνω κατὰ τὴν ἀσθενείαν μου ταύτην, σὲ παρακαλῶ νὰ ἐκτελέσῃς τὰς διαταγὰς, ἃς μέλλω ἀμέσως νὰ σοὶ δώσω. Πιστεύω δὲ, ὅτι θέλεις φροντίσει περὶ τῆς ἐκτελέσεως αὐτῶν, δὲν ἔχει οὕτω;

— ὦ! Μιλόρδε, περὶ τούτου μὴ ἔχῃτε οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν, καθ' ὅσον μάλιστα γνωρίζετε καλῶς τὴν πρὸς ὑμᾶς ἀφοσίωσίν μου, ἀπεκρίθη ὁ γηραιὸς ὑπηρέτης, ἀλλ' ὁμῶς θὰ ζήσητε ἔτι ἐπὶ πολὺν χρόνον, τὸ ἐλπίζω, τὸ προαισθάνομαι, θὰ δυνηθῆτε δὲ σεῖς ὁ ἴδιος νὰ ἐκτελέσητε τὰς ἐπιθυμίας σας ταύτας.

— Ὅχι, εἶπεν ὁ Βύρων, σείων τὴν κεφαλὴν, ὄχι! . . . τετέλεσται. . . Πρέπει νὰ σοὶ εἶπω τὰ πάντα, Φλέτσογερ, χωρὶς νὰ χάνωμεν καιρόν.

— Μιλόρδε, ἠρώτησεν ὁ ὑπηρέτης, νὰ ὑπάγω νὰ φέρω μίαν γραφίδα, ἐν μελανοδοχεῖον καὶ ὀλίγον χάρτην;

— ὦ! ὄχι, θὰ παρέλθῃ πρὸς τοῦτο ἀρκετὸς χρόνος, δὲν ἔχομεν δὲ πολὺν εἰς τὴν διάθεσίν μας. Πρόσεξον καλῶς εἰς ὅ,τι θὰ σοὶ εἶπω.

— Ἀκούω, Μιλόρδε.

— Περὶ τοῦ μέλλοντός σου νὰ μὴ σκέπτησαι, ἐγὼ ἐφρόντισα ἤδη περὶ τούτου, καὶ μεῖνε ἡσυχος. . .

— ὦ! Μιλόρδε, ἀνεφώνησεν ὁ δυστυχὴς ὑπηρέτης χέων θερμὰ δάκρυα, σὰς ἱκετεύω. . . αἱ στιγμαὶ αὗται ἃς ἔχομεν εἰς τὴν διάθεσίν μας εἶναι πολὺτιμα. Ὅθεν πρέπει νὰ σκέπτησθε περὶ πραγμάτων πολὺ σπουδαιοτέρων. . .

— ὦ! τέκνον, ἐψιθύρισε ὁ ψυχωραγῶν, ἡ προσφιλέτης μου θυγάτηρ, ἡ δυστυχὴς μου Ἄδα. . . ἐὰν ἠδυνάμην νὰ τὴν ἴδω, νὰ τὴν ἀσπασθῶ. . . θὰ διαβιβάσῃς βεβαίως πρὸς αὐτὴν τὰς εὐλο-

γίας μου, Φλέτσχερ· καθώς επίσης και πρὸς τὴν ἀδελφὴν μου Αὐγουστὰν καὶ πρὸς τὰ τέκνα της Νὰ μεταβῆς ὡσαύτως καὶ παρὰ τῆ λαίδῃ Βύρωνι Εἶπε εἰς αὐτὴν διηγήθητι εἰς αὐτὴν τὰ πάντα

Ταῦτα λέγων ὁ Βύρων ἐσιώπησεν αἰφνης. Σφοδρὸς πόνος διέκοψεν αὐτόν. Μολονότι δὲ προσεπάθει ὅπως συνεχίσῃ τὴν ὁμιλίαν του, ὁ δυστυχὴς Φλέτσχερ δὲν ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ τίποτε ἐξ ὧν ἔλεγεν, καθότι αἱ λέξεις ἐξήρχοντο ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ συγκεχυμένα καὶ διακεκομμένα· μετὰ πολλὰ δὲ κατώρθωσε τέλος νὰ ἐννοήσῃ τὰ ἐξῆς:

— Φλέτσχερ Ἐάν δὲν ἐκτελέσῃς τὰς διαταγὰς, τὰς ὁποίας σοὶ ἔδωκα θὰ σὲ βασανίσω ἐάν ὁ Θεὸς μοὶ τὸ ἐπιτρέψῃ.

— Ἀλλὰ, Κύριε, ἀνεφώνησε τότε ὁ ὑπηρέτης ἀπελπῖς, οὐδὲν ἔχουσα ἐξ ὧν μοὶ εἶπατε.

— ὦ! Θεέ μου, Θεέ μου! ἀνέκραξεν ὁ Βύρων, ἀλλὰ εἶναι πολὺ ἀργὰ Εἶναι δυνατόν ποτὲ νὰ μὴ μοῦ ἔχουσας;

— Ἀλλ' ὄχι, Μιλόρδε· προσπαθήσατε ὅμως, προσπαθήσατε νὰ ἐπαναλάβῃτε ὅσα εἶπατε καὶ νὰ μοὶ διακοινώσητε τὰς ἐπιθυμίας καὶ τὰς θελήσεις σας.

— Ἀδύνατον! ἀδύνατον, ἐψιθύρισε ὁ ἀσθενὴς, εἶναι ἀργὰ τετέλεσται Καὶ ἐν τούτοις πλησίασον πλησίασον Φλέτσχερ! θὰ προσπαθήσω

Καὶ προσεπάθει, ἀλλ' ἀνωφελῶς, δὲν ἠδυνήθη νὰ εἴπῃ πλειοτέρας τῶν ἀκολουθῶν διακεκομμένων λέξεων:

— Ἡ σύζυγός μου τὸ τέκνον μου ἡ ἀδελφὴ μου Γνωρίζεις τὰ πάντα νὰ εἴπῃς τὰ πάντα Γνωρίζεις τὰ σχέδιά μου

Τὰ λοιπὰ τῶν ὧν εἶπεν ἦσαν τοσοῦτον συγκεχυμένα, ὥστε δὲν ἠδύνατό τις νὰ ἐννοήσῃ οὐδέν. Ἦτο ἡ 18 τοῦ μηνὸς καὶ ἦτο μεσημβρία.

Οἱ ἰατροὶ συνεσκέφθησαν καὶ ἀπεφάσισαν νὰ δώσωσιν εἰς τὸν ἀσθενῆ ὀλίγην κίνα ἐντὸς οἴνου. Ἀπὸ ὀκτῶ ἡμερῶν ὁ Βύρων, ὡς ἦδη ἐλέχθη, ἐκτὸς ὀλίγου ζυμοῦ καὶ δύο κοχλιαρίων μαρανταμύρου οὐδεμίαν ἐτέραν τροφήν εἶχε λάβει ἔπιε τὴν κίνα. Κατώρθωσε δὲ διὰ σημείων νὰ εἴπῃ εἰς τὸν Φλέτσχερ, ὅτι ἐπεθύμει πολὺ νὰ κοιμηθῆ. Δὲν ὁμίλει πλέον καθαρώς.

— Θέλετε νὰ προσκαλέσω τὸν κ. Παρρῦ; τῷ εἶπεν ὁ Φλέτσχερ.

— Μάλιστα, ὕπαγε καὶ προσκάλεσον αὐτόν· ἀπεκρίθη ὁ Βύρων.

Μετὰ παρέλευσιν δευτερολέπτου ὁ ὑπηρέτης ἐπέστρεψε μετὰ τοῦ μνησθέντος Κυρίου.

Ὁ κ. Παρρῦ ἔκυψεν ἐπὶ τῆς κλίνης τοῦ ἀσθενοῦς καὶ ἐχαίρεισεν αὐτόν.

Ὁ Βύρων ἀμέσως ἀνεγνώρισεν αὐτόν καὶ ἐταράχθη ὑπὸ χαρᾶς.

— Ἦσυχάσατε, τῷ λέγει ὁ κ. Παρρῦ.

Ὁ Βύρων ἔχυσε δάκρυα χαρᾶς. Μετὰ τινὰς δὲ στιγμὰς ἐκοιμήθη.

Ὁ ὕπνος οὗτος ἦτο ἡ ἀρχὴ ληθαργίας, ἣτις διήρκεσε περὶ τὰς εἴκοσι τέσσαρας περίπου ὥρας.

Ἐν τούτοις περὶ τὰς ὀκτῶ ὥρας τῆς ἐσπέρας ἐταράχθη ὀλίγον καὶ ἐψιθύρισε λέξεις τινὰς, ἐξ ὧν ὁ Φλέτσχερ ἤκουσε τὰς ἐξῆς μόνον:

— Καὶ τώρα πρέπει νὰ κοιμηθῶ

Ἡ κεφαλὴ του δὲ ἔπεσεν ἀκίνητος ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου.

Ἐπὶ εἴκοσι τέσσαρας σχεδὸν ὥρας οὐδόλως ἐκινήθη.

Κατὰ διαστήματα δὲ κατεπνίγετο ὑπὸ εἶδους ρόγγους.

Ὁ Φλέτσχερ ἐκάλεσε τότε τὸν Τίτα διὰ νὰ βοηθήσῃ αὐτόν ὅπως ἐγειρῇ τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀσθενοῦς, ὅστις ἐφαίνετο, ὅτι διετέλει ἐν παντελεῖ ἀναισθησία. Πάντοτε ὁπότε καταλαμβάνετο ὑπὸ τοῦ ρόγγου, οἱ δύο ὑπηρέται ἀνήγειρον τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.

Ταῦτα πάντα συνέβαινον μέχρι τῆς ἑκτης ὥρας τῆς ἐσπέρας τῆς ἐπιούσης.

Τότε ὁ Βύρων ἠνέφξε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ καὶ ἀμέσως ἔκλεισεν αὐτοὺς, χωρὶς νὰ ἀποδείξῃ ὅτι ἠσθάνετο πόνους καὶ χωρὶς νὰ κινήσῃ οὐδὲν ἕτερον μέλος τοῦ σώματος αὐτοῦ.

— ὦ! Θεέ μου, ἀνεφώνησεν ὁ Φλέτσχερ, νομίζω, ὅτι ὁ Μιλόρδος ἐξέπνευσεν ἤδη.

Οἱ ἰατροὶ ἐπλησίασαν, ἔψαυσαν τὸν σφυγμὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθῶς εἶπον:

— Ἔχετε δίκαιον, ἀπέθανε

Τὴν 22 ἀπριλίου μετέφερον τὸν νεκρὸν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἐνθα ἀνεπαύοντο ὁ Μάρκος Βότσαρης καὶ ὁ στρατηγὸς Νορμάνος. Τὸ σῶμα εὕρσκετο ἐντὸς χονδροῦ νεκροκραββάτου ξυλίνου. Μαῦρος μανδίας ἐκάλυπτεν αὐτόν. Ἐπὶ τοῦ μανδίου ἔθεσαν περικεφαλαίαν, ξίφος καὶ στέφανον ἐκ δάφνης.

Ὁ Βύρων ἐπεδείξατο μεγάλην ἐπιθυμίαν ὅπως τὸ σῶμα αὐτοῦ μετενεχθῆ εἰς Ἀγγλίαν. Ἀλλ' οἱ Ἕλληγες ἀπήτουν ἐπιμόνως ὅπως κρατήσωσι τὴν καρδίαν αὐτοῦ, καὶ ἐκεῖνοι οἵτινες τοσοῦτον ἐλύπησαν καὶ κατέθλιψαν ζῶσαν τὴν καρδίαν ταύτην, ἐγκατέλιπον αὐτὴν θανοῦσαν.

ΡΟΥΒΕΝΣ

Ο ΔΙΑΣΗΜΟΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ.

Τὴν 29 ἰουνίου 1577 δύο ξένοι, φθάντες εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τῶν Τριῶν Βασιλέων, ἐν

Κολωνίᾳ, ἠρώτων τὸν ξενοδόχον ἐάν ὑπῆρχε χρυσοχόος τις δεχόμενος νὰ ἀνταλλάξῃ χρυσὰ νομίσματα τῆς Γαλλίας διὰ νομισμάτων τῶν Κάτω Χωρῶν. Ὁ Φέρνιγ, ἀνὴρ εὐτραφῆς, ὅστις ἐκάθητο παρὰ τὴν θύραν ἔχων τοὺς βραχίονας γυμνοὺς καὶ εὐθύμως κρατῶν εἰς χεῖρας ποτήριον ζύθου, ἀπεκρίθη ὅτι παρὰ τὴν ἐκκλησίαν

ΠΕΤΡΟΣ ΡΟΥΒΕΝΣ

τῶν ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου καὶ κατὰ τὴν ὁδὸν τοῦ Ἀστέρος κατοικεῖ ἀργυραμοιβὸς τοιοῦτος, ὁ Ἰωάννης Ρούβενς. Οἱ ὁδοιπόροι λοιπὸν, ἀκούσαντες ταῦτα διηθύνοντο πρὸς τὸν δρόμον ἐκεῖνον, ἐνῶ ὁ ξενοδόχος ἐδείκνυεν αὐτοὺς εἰς φίλον του τινὰ, ὅστις ἐγεύετο μετ' αὐτοῦ τὸ ἀφρωδὸς καὶ εὐωδιάζον ποτὸν ἐνὸς πηλίνου ἀγγείου.

— Ἐρχονται ἀπὸ τὴν Γαλλίαν, τῷ ἔλεγε, καὶ ἐν τασούτῳ δὲν γνωρίζουν τὴν γλῶσσάν μας, ἀν δὲν ἀπατώμαι εἶναι Ἰταλοί

— Καὶ ἀδελφός καὶ ἀδελφὴ, προσέθηκε φωνή τις ὀξεῖα, ἀπροσδοκῆτως μιγεῖτα εἰς τὸν διάλογον τῶν συνευθυμούντων. Ὁ δὲ ξενοδόχος ἀμέσως ἀνυψώσας τὴν κεφαλὴν:

— Ἄ, εἶσαι ἐδῶ, ἀγαπητή μου; τῇ εἶπε

βλέπων προσχαρής τὴν μονόφθαλμον νεάνιδα, ἥτις χαρίεσσα ἐκίνει τοὺς τρογγύλους βραχίονας καὶ ἐπέδειξε τοὺς ὠραίους τοῦ στόματος αὐτῆς μαργαρίτας. Καὶ πῶς εἰξεύρεις ἂν ἦναι ἀδελφός καὶ ἀδελφή; ἐγὼ πιστεύω μάλιστα ὅτι εἶναι ἀνδρόγυνον.

— Αἱ γυναῖκες, ἀπεκρίθη ἡ Τρέα μειδιῶσα, ὡς ἂν θέλουσα νὰ διαψεύσῃ τὸν λόγον τῆς, δὲν περιποιῶνται τοὺς ἄνδρας τῶν μετ' ἑαυτῶν τρυφερότητα καὶ προσοχὴν. Ὁ Ἴταλὸς ἐκεῖνος εἶναι πολὺ ἀσθενὴς καθὼς φαίνεται ἀπὸ τὴν χλωμάδα τοῦ προσώπου του, καὶ ὅμως ἡ μικρὴ κυρία δὲν τὸν ἀφίνει οὔτε στιγμὴν καὶ εἶναι ὡς σκιά του, πρόθυμος νὰ προλάβῃ πᾶσαν ἐπιθυμίαν. Δακρύζει τὸ πρόσωπόν τῆς ὅταν αὐτὸς δὲν τὴν κυττάξῃ, καὶ ὅταν τύχῃ νὰ σηκώσῃ τὸ μέτωπόν του ἀπὸ τὴν γῆν, ἐκείνη καμόνεται ὅτι εἶναι εὐθυμὸς καὶ χαμογελά. Δὲν ἤξεύρω τί συνέβη τὴν περασμένην νύκτα εἰς τὸ δωμάτιόν των, ἀλλ' ὁ δυστυχὴς ἐκεῖνος ἐγόγγυζε φοβερὰ καὶ ὑπέφερε τὰ βασανιστήρια τοῦ ἄδου. Ἡ μικρὴ κυρία ὅμως ἀντὶ νὰ πλαγιάσῃ, ἔμεινεν ὅλην τὴν νύκτα πλησίον του καὶ τὸν ἐπεμελεῖτο καὶ ἐτοίμαζε καὶ τῷ ἔδιδε μερικὰ ποτά, ἕως οὗ τέλος πάντων τὸν ἀπεκοίμησε μετ' αὐτά. Σεῖς πιστεύετε ὅτι ἔπεσε μετὰ ταῦτα εἰς τὸ στρῶμά τῆς νὰ ἀναπαυθῆ; ἔχετε λάθος· ἔμεινεν ἕως τὴν αὐγὴν πλησίον εἰς τὸ προσκέφαλόν του καὶ ἐκράτει τὰς χεῖράς του καὶ ἔδεετο σιωπηλῆ πρὸς τὸν ὕψιστον διὰ τὸν ἀποκοιμισμένον.

Ἐνῶ ἡ Τρέα ἐδιηγεῖτο ταῦτα εἰς τὸν σύζυγον τῆς, ὁ Ἴταλὸς ἱππότης ἐρειδόμενος ἐπὶ τοῦ βραχίονος τῆς ἀδελφῆς, ἐβάδιζε πρὸς τὴν ὁδὸν τοῦ Ἀστέρος, ἔχων γνώμονα τῆς πορείας τὸν θόλον τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων, ὅστις ἀνυψῶν τὸ μεγαλοπρεπὲς αὐτοῦ κωδωνοστάσιον ὑπερέτεχε πάσας τὰς ὀροφὰς τῶν ἐπιλοίπων οἰκοδομῶν. Ὁ ἱππότης δὲ οὗτος, τριάκοντα ἔτη καὶ τρία μετρώων, εἶχε τὸ ἀνάστημα μέτριον καὶ ἁρμονικῶς ἀνεπτυγμένον, ἂν καὶ ἔσυρε μετὰ κόπου τὸν ἀριστερὸν πόδα, ἐπιψαύων ἐνίοτε τὸν μηρὸν, πᾶσχιοντα ἤδη καὶ ἀσθενοῦντα ἕνεκα πληγῆς, κατὰ τινα μονομαχίαν ληφθείσης. Καὶ ἡ μὲν ἐνδυμασία αὐτοῦ, μέλαινα καὶ ὀλοσηρικὴ, ἤρμοζε θαυ-

μασίως εἰς τὸ ὄχρον πρόσωπόν του, ἡ δὲ φυσιογνωμία καίτοι οὐχὶ ἀκριβῶς κνονικὴ, δὲν ἦτο ἐπιδεὴς οὐδὲ χαρίτων οὐδὲ καλλονῆς, χάρις εἰς τὴν εὐρεῖαν ἀνάπτυξιν τοῦ μετώπου, εἰς τοὺς χιονολεύκους ὀδόντας καὶ εἰς τοὺς ἐκφραστικωτάτους αὐτοῦ ὀφθαλμούς, ἐν οἷς ἡ ἀγάπη ἐπιφαίνεται ἀναμειγμένη μετὰ τῆς μελαγχολίας. Ἡ μορφή του ἄλλως ἐπεμαρτύρει καθ' ὅλα διακεκριμένον τι καὶ σημαντικὸν πρόσωπον, μάλιστα δὲ τὸ ἐπιμελεημένον τῶν λευκῶν καὶ ὠραίων χειρῶν του καὶ ἡ κομψότης τῶν μικρῶν ποδῶν του, ὧν τὸ σχῆμα κατήγγελλε τὴν εὐγενεῖαν τὰς καταγωγῆς. Τὸ ἦθος του δὲ ἀτάραχον καὶ ἴσως ὑπεροπτικόν, ἐφαίνετο κατὰ πρῶτον αὐστηρὸν καὶ ἐπιβάλλον, ἀλλ' ὅσάκις ἔστρεφε πρὸς τὴν ἀδελφὴν του τὰ βλέμματα αὐτοῦ γλυκύτητος καὶ ἀγάπης ἀνάμεικτα, ὅτε διεχύνοντο ἐκ τοῦ στόματός του οἱ μουσικὸι τόνοι τῆς θελκτικωτάτης φωνῆς του, ἐπέθετο τότε ὅτι ἐπλάσθη ἵνα ἀγαπᾶται.

Ἡ δὲ ἀδελφὴ αὐτοῦ, ὡς τὴν ἐμάντευτεν ἡ ξενόδοχος, δὲν ἦτον ἡ εἰκοσαετής, ἐν τὴν ἔκρινες ἐκ πρώτης ὄψεως, τοσοῦτον ἦτο ξανθὴ καὶ λεπτοτάτη, ἀλλ' ἂν τὴν ἔβλεπες πλησιέστερον, τοῦ προσώπου αἱ ἤδη ἀρχόμεναι ρυτίδες καὶ ἡ χροιά τῆς τεταλαιπωρημένης ἐπιδερμίδος, ἐδείκνυον ὅτι ἡ ἡλικία τῆς ἐμέτρα τριάκοντα ἔτη. Δὲν ἦτον μὲν, ἀληθῶς εἰπεῖν, ὠραία, καὶ ὅμως ἡ μορφή τῆς ἐκαλλύνετο ἀπὸ θέλγητρόν τι μυστηριώδες, προνόμιον ἐρασμίων ψυχῶν, ὧν ἡ γενναιοῦς φθάνει μέχρις αὐταπαρνήσεως. Ἀξιέραστος κόρη! οὐδέποτε ἀπέσπα τὰ βλέμματα τῆς ἀπὸ τοῦ πρόσωπον τοῦ ἀδελφοῦ τῆς, ἀλλ' ἐπιτηροῦσα καὶ τὰς ἐλαχίστας κινήσεις, ἐταράσσετο ὅτε ἐκεῖνος ἐβάδιζε κατηρῆς καὶ ἠγάλλετο ἐὰν τὸν ἔβλεπε θεωροῦντα μετὰ περιεργείας ἀντικείμενον εἰς ὅτι πρὸ αὐτῶν ἀπαντώμενον. Ὅσάκις ὁ βῆξ τὸν ἠνώγει, ὅσάκις τὸ μέτωπόν του ἐκλίνετο ἐπὶ τοῦ στήθους καταβεβλημένον ὑπὸ τοῦ ἄλγους, κρυφίως ἔστρεφε πρὸς τὸ χειρόμακτρον τοὺς ὀφθαλμούς τῆς ἡ ἀγαθὴ παρθένος, φοβουμένη μὴ ἰδῆ αἶμα καὶ ἐζήτει πάντοτε νὰ τὸν ἀποτρέψῃ τῆς μελαγχολίας, ἐπιδεικνύουσα αὐτῷ τὰς πολυτελεῖς τῶν μεγάρων γλυφάς, ἢ τὴν χρυσῆν ἀντανάκλασιν τῶν

ἡλιακῶν ἀκτίνων ἐπὶ τῶν ἐζωγραφημένων ὑέλων τῶν ἐκκλησιῶν. Ἀλλὰ σπανία ἦτον ἡ ἀγαλλίασις τῆς γενναιοψύχου κόρης, διότι ὁ δυστυχὴς μόλις ἐγείρων τὸ μέτωπόν του, ἐθεώρει τὰ ἀντικείμενα διὰ νοὺς ἀφηρημένου καὶ κατεβάλλετο ἀμέσως ἐπανερχόμενος εἰς τὴν πικρίαν τοῦ ἄλγους του καὶ εἰς τὰς ἀπαισίους τῆς ψυχῆς του προλήψεις.

Οὕτω λοιπὸν φθάντες εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ Ἀστέρος, εἰσῆλθον ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ ἀργυραμοιβοῦ, ὅστις μόνος διεπραγματεύετο τὰ τοῦ ἐμπορίου του. Ἄμα δὲ ὁ ἀγαθὸς οὗτος ἄνθρωπος εἶδε τὸν ξένον, κατελήφθη ἀπὸ αἰφνιδίαν χαρὰν καὶ δεξιούμενος αὐτὸν, — Καλῶς ὤρισες, κύριε ἱππότη! τῷ εἶπεν ἰταλιστί.

Ἦγειρεν ὁ ξένος τὴν κεφαλὴν, θαυμάζων διὰ τὸν φιλικὸν τρόπον τοῦ Ρούθεν, ὃν δὲν ἀνεγνώριζε.

— Δὲν μὲ γνωρίζεις; ἐξηκολούθει ὁ ἀργυραμοιβός. Εἰς σὲ ἐπιτρέπεται τοῦτο, ἀλλ' ἐγὼ ἤμην ἀχάριστος ἐὰν σ' ἐλησμονοῦν. Ἐνθυμήθητι ὅτι τὸ 1665 ἄνθρωπός τις ἐκινδύνευεν ἐν ὄρα νυκτὸς εἰς Φεράρραν, περικυκλωθεὶς ὑπὸ τριῶν δολοφόνων, καὶ ἔπιπτε θῦμα τῆς θηριωδίας των ἐὰν γενναῖός τις ἱππότης δὲν ἔστρεπεν εἰς φυγὴν τοὺς ληστὰς. Καὶ δὲν ἤρκει τοῦτο, ἀλλὰ παραλαβὼν εἰς τὴν οἰκίαν του τὸν ἐπικινδύνως πληγμένον, περιποιήθη αὐτὸν μετὰ γενναιοῦτος καὶ δὲν τῷ ἐπέτρεψε νὰ ἀπέλθῃ εἰς τὴν κατοικίαν του ἢ μετὰ τὴν ἐντελῆ ἀνάρρωσίν του. Ὅχι, ὄχι, κύριε ἱππότη! δώδεκα ἑτῶν ἡμέραι δὲν δύνανται νὰ σοῦ ἀλλοιώσωσι τοὺς χαρακτῆρας, ὥστε νὰ λησμονήσω τὸν κύριον Τορκιάτον Τάσσον, τὸν γενναῖον τῆς ζωῆς μου σωτήρα.

Οὗτος δὲ λαβὼν τὴν ἐκ νέου προθαθεῖσαν χεῖρα, τὴν ἔθλιψε μετὰ περιπαθείας, ἐνῶ ἡ Κορνηλία ἔβλεπε τὸν ἀδελφὸν μετὰ συγκινήσεως.

— Ἐννοεῖται λοιπὸν, εἶπε πάλιν ὁ Ρούθεν, ὅτι πρέπει νὰ ξενισθῆς εἰς τὴν οἰκίαν μου· ἡ ἀποποίησις θέλει μὲ ἐγγίσει κατὰκαρδα. Εἰπέ μοι λοιπὸν, εἰς ποῖον ξενοδοχεῖον πρέπει νὰ ζητήσω τὰ πράγματά σου... ὦ θὰ ἰδῆτε τὴν χαρὰν τῆς συζύγου μου, διότι σὲ γνωρίζει, κύριε ἱππότη, σὲ γνωρίζει, πρὸ πολλοῦ.

Πολλάκις ἐγὼ τῇ διηγούμην τοὺς κινδύνους μου καὶ τὴν γενναιοῦτητα δι' ἧς μὲ ἔσωσες, αὐτῇ δὲ πάντοτε ἐπεφώνει· ἀξιώσον με, Θεοτόκε, νὰ γνωρίσω προσωπικῶς τὸν γενναῖον ἱππότην! Καὶ ἰδοὺ εἰσηκούσθησαν αἱ εὐχαί τῆς. Προσφέρων δὲ εἰς τὴν Κορνηλίαν τὸν βραχίονά του καὶ δρᾶττων τὸν βραχίονα τοῦ Τάσσου, ὠδήγησεν αὐτοὺς εἰς εὐρυτάτην αἴθουσαν κοινωνοῦσαν μετὰ τῶν γραφείων διὰ μικρᾶς τινοῦ δρυτῆς θυρίδος, πολυτελεῶς ἐσμιλευμένης.

— Μαρία, εἶπεν εἰς τὴν σύζυγον, σοὶ παρουσιάζω τὸν κύριον Τάσσον, τὸν τῆς Φεράρας.

Ἡ δὲ κυρία Ρούθεν, περιποιουμένη ἐξ τέκνα τῆς κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην καὶ τὸ ἔβδομον ἤδη ἐγκυμονοῦσα, ἀπηλλάγη ἡδέως πῶς τῶν περὶ αὐτὴν ἀγγέλων, πρὸς οὓς ἀνεγίνωσκεν εὐσεβῆ τινα προσευχὴν καὶ ἐπλησίασεν εἰς τοὺς ξένους.

— Κύριε ἱππότη, τῷ εἶπε, πρὸ πολλοῦ ηὐχόμην νὰ ἀξιωθῶ τῆς προσωπικῆς γνωριμίας σου καὶ διττῶς μακαρίζω ἤδη ἑμαυτὴν, δοξάζουσα τὸν ὕψιστον ὅστις οὐ μόνον σὲ, ἀλλὰ καὶ τὴν κυρίαν ἀδελφὴν σου ἀπέστειλεν εἰς τὴν οἰκίαν μου, καὶ τὴν ἀδελφὴν σου, διότι τὴν ἀναγνωρίζω ἀπὸ τὴν θαυμασίαν τῶν χαρακτῆρων ὑμῶν ὁμοίότητα.

— Δὲν ἠπατήθης, κυρία μου, ἀπεκρίθη ἡ Κορνηλία, ἐγὼ εἶμαι ἀδελφὴ σου καὶ εὐγνωμονῶ διὰ τὴν πρὸς αὐτὸν ἀγαθοσύνην σου.

— Ὡ τοῦτο εἶναι καθῆκόν μου ἱερὸν καὶ ἀπαραίτητον! Δὲν ἀμφιβάλω ὅτι ὁ σύζυγός μου προέλαθε νὰ σᾶς ἀναγγείλῃ ὅτι εἴσθε ἀπὸ τοῦδε ὑποχρεωτικοὶ φίλοι τῆς οἰκίας ταύτης, ὅπου θέλομεν σᾶς κρατῆσαι ἱκανὰς, ἱκανωτάτας ἡμέρας, δὲν εἶναι ἀλήθεια; μὴ ἐλπίζετε δὲ νὰ μᾶς διαφύγητε τοσοῦτον εὐκόλως, διότι ἀπὸ πολλῶν ἑτῶν ηὐχόμεθα νὰ σᾶς ξενίσωμεν διὰ πολὺν καιρὸν εἰς τὸν οἶκόν μας.

Καὶ δεξιούμενη τὴν Κορνηλίαν, παρεκίνησε τὸν Τάσσον νὰ καθίσῃ ἐπὶ ἔδρας τινὸς λίαν πολυτελοῦς καὶ ἀναπαυτικωτάτης.

Ἐπρεπε λοιπὸν ἀναγκάως νὰ δεχθῶσι τὴν οὔτω περιπαθῶς προσφερομένην φιλοξενίαν. Τότε δὲ ἡ οἰκοδέσποινα ἔστειλε νὰ ζητήσῃ τὰ

πράγματά των εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τῶν Τριῶν Βασιλέων καὶ ὠδήγησε τοὺς ξένους εἰς δύο τῶν περικαλεστέρων τῆς οἰκίας θαλάμων. Τοὺς ἄφησε μετὰ ταῦτα εἰς τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ συζύγου καὶ ἀπῆλθεν ἵνα διατάξῃ, οὐ μόνον τὰ περιρποιοῦσιν αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐτοιμασίαν δείπνου ἀξίου, ὥστε οἱ Ἴταλοὶ νὰ γνωρίσωσι, μέχρι τίνος φθάνει ἡ περὶ τὴν οἰκουρίαν ἱκανότης τοῦ ὠραίου τῆς Φλανδρίας φύλου. Καὶ τοὶ δὲ τῷ ἐνάτῳ μῆνι τῆς ἐγκυμοσύνης διατελοῦσα, ἐπετήρησε μετ' ἐπιστάσιος τὰς προπαρασκευὰς τοῦ δείπνου καὶ εἰργάσθη μάλιστα ἰδίαις χερσὶ τῇ ἐπικουρίᾳ τῆς Βλανδίνης, τῆς πρεσβυτέρας τῶν κορασιῶν, ἣτις καίτοι ἐπταετῆς ἡτοίμασε μίαν τυρόπητταν, ἐνῶ ἡ μήτηρ ἐπῆνει βλέπουσα τὴν ἀξιόλογον ἐπιτηδεύουσάν της.

Ὁ δὲ Ἰωάννης Ρουβένς περιήρχετο μετὰ τῶν ξένων εἰς τὰ ἐπιστημότερα μέρη τῆς πόλεως, δεικνύων αὐτοῖς πᾶν ὅ,τι ἐξαισίον καὶ θαυμαστόν, καὶ δὲν παρέλειπε τὴν Μητρόπολιν, ἣτις σταυροειδῶς ἐκτισμένη κατεῖχε μὲν τετρακοσίων ποδῶν μῆκος καὶ ἑκατὸν ὀγδοήκοντα πλάτος, ἐστηρίζετο δὲ ἐπὶ ἑκατὸν ὄλων στηλῶν, αἵτινες εἶχον τεσσαράκοντα ποδῶν περιφέρειαν, οὐδ' ἔλησμονήσεν τοὺς ναοὺς τῶν ἁγίων Γηρύονος καὶ Κυνιθέριου, ἀλλὰ πανταχόσε περιελθὼν, ἐπέστρεψε μετὰ τῶν φίλων, ὅτε ἡ τράπεζα ἦσαν ἤδη ἡτοιμασμένη, ὅπου ἡ οἰκοδόποινα τοὺς ὑπεδέχθη μετὰ μειδιήματος ἔρασμίου.

Ἀλλὰ κατὰ τὸν ἐσπερινὸν δεῖπνον, ὅστις εἴπετο τῶν χαρμωδῶν ὠρῶν τῆς ἡμέρας, ἡ οἰκοδόποινα ἐκάλεσε τὰ τέκνα, ἄτινα ἐγονάτισαν πρὸ τοῦ πατρὸς ἵνα τὰ εὐλογήσῃ. Ὁ ἀργυραμοιβὸς τότε ἀποκαλυφθεὶς, ἔψαυσε διὰ τῆς παλάμης τὴν κεφαλὴν ἐκάστου τέκνου καὶ ἀπήγγειλεν ὑπὲρ αὐτῶν βραχεῖαν τινὰ ἀλλὰ θερμὴν δέησιν πρὸς τὸν ὕψιστον. Οἱ δὲ παῖδες, ἀσπασθέντες τὴν ἐπίσης δεομένην μητέρα, ἀπῆλθον σπουδαῖοι καὶ εὐθυμοὶ ἵνα ἀναπαυθῶσιν εἰς τὴν κλίνην των, ὑπὸ θεραπεινίδος συνοδευόμενοι.

Ὁ Τάσσοσ ἐφώνησε.

— Μακαρίζω τὴν εὐδαιμονίαν σου, κ. Ρουβένς.

— Φθάνει νὰ θέλῃς, ἀπεκρίθη ὁ ἀργυραμοιβὸς, φθάνει νὰ ἀγαπήσῃς καὶ ἔπειτα νὰ νυμφευ-

θῆς καλὴν τινὰ γυναῖκα, ὡς ἐγὼ τὴν σύζυγόν μου, καὶ ἔχεις τὴν αὐτὴν εὐδαιμονίαν.

Πικρὸν μειδιάσας ὁ ποιητὴς δὲν ἀπεκρίθη ἢ διὰ νεύματος ἀπογνώσεως.

— Ὁ ἔχων ἀδελφὴν ὡς τὴν κυρίαν Κορνηλίαν δὲν ἔχει ἀνάγκη γυναικὸς ὅπως εὐδαιμονήσῃ, ὑπέλαβεν ἡ Μαρία, ἐνοήσασα ὅτι ὁ σύζυγός της ἀνέξυσε μυστηριῶδές τι τραῦμα εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Τάσσου.

— Ἐπίστευον ὅτι διατρίβετε εἰς Ἀνβέρς, εἶπεν ὁ Τάσσοσ, θέλων οὕτω νὰ διασκεδάσῃ ἀπαίσιόν τινὰ σκέψιν, ἣτις ἐφαρμάκονε τὴν ψυχὴν του.

— Ὁ οἶκός μου κατάγεται ἀπὸ τὴν Στυρίαν, ἀνήκουσαν ἤδη εἰς τὸ Αὐστριακὸν Κράτος, καθὼς γνωρίζεις, ἀπεκρίθη ὁ Ρουβένς. Ὁ πατὴρ μου Βαρθολομαῖος Ρουβένς, ὑπάλληλος ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ αὐτοκράτορος Καρόλου τοῦ Ε', ἐφθασεν εἰς Φλανδρίαν μετ' αὐτοῦ, ὅστις ἰδρύσας ἤδη εἰς βασιλεύουσιν τὰς Βρυξέλλας, ἤρχετο τὸ 1520 ὅπως στεφθῆ Ἀυτοκράτωρ. Ἐκεῖ λοιπὸν ὁ πατὴρ μου γνωρίσας εὐγενῆ τινὰ νεάνιδα, τὴν Ἀννην Ἀρενς-Σπίριγ, ἠγάπησε καὶ ἐνυμφεῦθη αὐτὴν, ζητήσας δὲ ἔλαβε τὴν ἄδειαν τοῦ αὐτοκράτορος καὶ παραιτήσας τὴν αὐλικὴν ὑπηρεσίαν ἀπεκατέστη εἰς Ἀνβέρς, ὅπου μετὰ τινὰ χρόνον ἐγεννήθη ἐγὼ.

Ὁ πατὴρ μου αὐτὸς ἀνέλαβε τὴν φροντίδα τῆς ἀγωγῆς μου καὶ ἄμα φθάσαντα εἰς τὴν ἡλικίαν εἴκοσι τεσσάρων ἐτῶν μὲ ἀπέστειλεν εἰς τὴν Ἰταλίαν πρὸς τελειοποίησιν τῶν σπουδῶν μου. Ἐξ ἔτη διετέλεσα εἰς διάφορα Πανεπιστήμια καὶ ἔτυχον τοῦ διπλώματος τῆς νομικῆς καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ μετὰ τοῦτο διαβαίνων ἀπὸ τὴν Ἰταλίαν ἔτυχον ἐν Φερράρα, ὅπου ἡ ἀνδρία σου ἔσωσέ με ἀπὸ τὸν θάνατον. Ἐπανῆλθον δὲ εἰς Ἀνβέρς, εἰς τὰς ἀγκάλας τῶν γονέων μου ἐν ἀναρρώσει ἐτι διατελῶν, καὶ ὁ πατὴρ μου τὴν αὐτὴν τῆς ἐλεύσεως ἡμέραν, μὲ ὠδήγησεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ φίλου του Πιπελίγ, ὅπου εἶδον ξανθὴν τινὰ καὶ ἔρασμίαν κόρην. — Πῶς σοὶ φαίνεται ἡ νεάνις; μὲ ἠρώτησεν ὁ πατὴρ. — Ἀξιογάπητος, ἀπεκρίθη ἀπορῶν διὰ τὴν ἐρώτησιν. — Ἀγάπα τὴν λοιπὸν, ὑπέλαβε, καὶ φρόντιζε νὰ κερδήσῃς τὴν ἀγάπην της, διότι ἐ-

γὼ τε καὶ ὁ πατὴρ αὐτῆς ποθοῦμεν νὰ σᾶς ἐνώσωμεν διὰ τῶν ἁγίων συνδέσμων τοῦ γάμου.

Ἡ νεάνις ἔσπευσε τότε ἐρυθριῶσα καὶ τεταραγμένη νὰ κρυφθῆ, ὅπισθεν τῆς μητρός της. Μετὰ δὲ παρέλευσιν ἐνὸς ἔτους ἐτελείτο ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου ὁ γάμος μου μετὰ τῆς Μαρίας Πιπελίγ.

Καὶ σχεδὸν κατὰ τὴν ἰδίαν ἐποχὴν, τῇ πλειοψηφίᾳ τῶν προκρίτων τῆς πόλεως, ὠνομάσθη σύμβουλος ἐν τῇ Γερουσίᾳ τῆς Ἀνβέρς. Ἀλλ' αἱ Κάτω Χῶραι διεταράσσοντο ἀπὸ τὴν ἀίρεσιν τῶν εἰκονοκλαστῶν, οἵτινες παρέδιδον τὸν τόπον ἀσεβῶς εἰς σιδηρὸν καὶ εἰς πῦρ· τὸ δὲ Ἀνβέρς

μάλιστα ἤτο μᾶλλον τῶν λοιπῶν τῆς Φλανδρίας πόλεων τὸ ἀξιοδάκρυτον θέατρον πάσης αὐτῶν λεηλασίας καὶ στάσεως. Καὶ ἡ μὲν σύζυγός μου ἐπλησίαζεν εἰς τὸν πρῶτον τοκετὸν, ἡ δὲ μικρὰ μου περιουσία ἐκινδύνευεν ἐν μέσῳ τῶν ταραχῶν καὶ τῆς θηριωδίας ληστῶν, διαρπαζόντων τὸ προστυχὸν ἐν ὀνόματι τῆς θρησκείας· διὸ ἀπεφάτισα νὰ ἀναχωρήσω ἀπὸ τὴν Ἀνβέρς, ὅπου πρὸ ἐξαιτίας ἔζων, καὶ νὰ μετοικήσω χάριν ἀσφαλείας εἰς τὴν Κολωνίαν, μακρὰν τῆς φθοροποιᾶς διαίρεσεως, ἣτις ὠπλιζε τοὺς ἀδελφοὺς κατὰ τῶν ἀδελφῶν των.

(ἀκολουθεῖ)

ΕΓΧΩΡΙΟΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

ΚΑΠΝΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ Π. ΣΤΑΛΙΟΥ ΚΑΙ Σ]ας.

Φρονοῦμεν ὅτι λέγομεν ἀλήθειαν γνωστὴν εἰς πάντας τοὺς ἀναγνώστας τοῦ « Γραφικοῦ Κόσμου » ἂν εἴπωμεν ὅτι ἐν τῶν σπουδαιότερων αἰτίων — ἵνα μὴ εἴπωμεν τὸ μόνον — τῆς δεινῆς ταύτης οικονομικῆς κρίσεως ἣτις μετ' ἀπελπιστικῆς ἐπιμονῆς ἀπὸ πέντε ἡδὴ ἐτῶν μαστίζει τὴν καθ' ἡμᾶς Ἀνατολὴν ἐστὶν ἡ ἐν τῇ χώρᾳ ἡμῶν ἔλλειψις τοῦ εὐεργετικοῦ ἐκείνου στοιχείου εἰς ὃ καὶ μόνον τὰ λοιπὰ τῆς Εὐρώπης κράτη ὀφείλουσι τὴν ἡθικὴν καὶ ὑλικὴν αὐτῶν ἀνάπτυξιν καὶ θαυμασίαν ἐκείνην τῶν κατοίκων αὐτῶν εὐημερίαν περὶ ὧν ἡμεῖς οἱ ἐξοικειωθέντες μετὰ τῶν στερήσεων καὶ δυστυχιῶν — ἂν δύναται νὰ ἐπέλθῃ ποτὲ ἐξοικειώσις μετὰ τῆς φθίσεως καὶ τοῦ μαρasmus — οὐδεμίαν δυνάμεθα νὰ συλλάβωμεν ἰδέαν τοῦ στοιχείου ἐκείνου, λέγομεν, ὅπερ παρέχει εἰς τὰ κράτη τὸ αἷμα καὶ τὴν ζωὴν, ἦτοι τῆς Ἐγχωρίου Βιομηχανίας.

Δὲν ἐννοοῦμεν νὰ ἀρνηθῶμεν ὅτι ἡ χώρα ἡμῶν ὑπέστη κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη θλιβεράς, λίαν θλιβεράς μάλιστα, δοκιμασίας· ὁ τρομερὸς ἐκεῖνος ρωσσοτουρκικὸς πόλεμος καὶ αἱ κατόπιν τούτου πολιτικαὶ περιπλοκαὶ ἐπέφερον εἰς τὴν χώραν ἡμῶν κλονισμοὺς λίαν σφοδρούς, ὧν δὲν ἠδύνατο παρὰ νὰ ὑπομένῃ τὰς καταστρεπτικὰς συνεπείας· χωρὶς οὐδόλως νὰ ἐννοῶμεν νὰ ἀρνηθῶμεν, λέγομεν, τοῦτο, δὲν δυνάμεθα νὰ μὴ προσθέσωμεν ὅτι ἡ χώρα ἡμῶν μεθ' ὅλας τὰς μεγάλας ταύτας περιπλοκάς, δὲν θὰ διήρχετο τὴν τρομερὰν ταύτην οικονομικὴν κρίσιν ἢ οὕτως ἢ ἐναγωνίως σήμερον διέρχεται ἂν ἐκέκτετο εὐρίαν βιομηχανίαν, ἂν ἐκέκτετο δηλονότι πλοῦτον ἐσωτερικὸν δι' οὗ νὰ δύναται νὰ ἱκανοποιῇ τὰς πρώτας τοῦλάχιστον τῶν ἀναγκῶν αὐτῆς κατὰ τὰς κρίσιμους ταύτας δι' αὐτὴν περιστάσεις. — Ἰδίως ὧσιν ἠκούσαμεν ἐσχάτως ἀνώτε-

ρον ὀθωμανὸν λειτουργόν, μεγίστην κατέχοντα νῦν αὐθεντίαν, ἀποφαινόμενον μετὰ βεβαιότητος ὅτι ἡ χώρα ἡμῶν πολὺ ἀλλοίαν τῆς σημερινῆς θὰ παρουσίαζεν ὄψιν ἂν πλειότερα ἐν τῷ παρελθόντι περὶ τῆς ἀναπτύξεως καὶ προαγωγῆς τῆς ἐγχωρίου βιομηχανίας κατεβάλετο μέριμνα. Ἡ ἀλήθεια δὲ αὕτη ἐξήλθεν ἐπ' ἐσχάτων καὶ ἀπὸ τῶν χειλέων τοῦ ἀνωτάτου ἡμῶν ἄρχοντος, τῆς Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου, ὅστις ἐν τῇ συνεντεύξει ἣν ἔσχε μετὰ τοῦ ἐσχάτως διὰ τῆς πόλεως ἡμῶν διελθόντος λόρδου Πράδερ, πρῶην ὑπουργοῦ τῶν Τηλεγράφων καὶ Ταχυδρομίων τῆς Ἀγγλίας, διεβεβαίωσε τὸν ἄγγλον ὑπουργόν ὅτι σταθερὰν ἔχει ἀπόφασιν ὅπως ἐπιδιώξῃ διὰ τοῦ ἐνεργητικώτερου τρόπου τὴν ἐν τῷ Κράτει Αὐτοῦ πρόοδον καὶ ἐπέκτασιν τῆς βιομηχανίας. Νομίζομεν ὅτι μετὰ τὴν αὐθόρμητον ταύτην τῆς Α. Μεγαλειότητος διαβεβαίωσιν καὶ τὰς εὐλικρινεῖς καὶ ὄντως ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην ἐλευθερίας τοῦ τε ἐπὶ τῶν Δημοσίων Ἔργων ὑπουργοῦ Ἐξ. Χασάν Φεχμῆ ἐφένδη ὡς καὶ τῶν λοιπῶν τοῦ ἐνεστώτος ὀθωμανικοῦ ὑπουργείου μελῶν προθέσεις, ἐπιτρέπεται πλέον καὶ εἰς ἡμᾶς νὰ ἐλπίζωμεν ὅτι ἀντὶ τῶν ἀπελπιστικῶν ἐκείνων προσκομμάτων ἅτινα παρεμβάλλοντο εἰς τοὺς ἐργολάβους τῆς ἡμετέρας πόλεως καὶ ἅτινα ἐψύχρανον τὸν ζῆλον καὶ αὐτῶν τῶν ἀποφασιστικωτέρων, τοῦ λοιποῦ θέλει χορηγεῖσθαι πᾶσα δυνατὴ ἐνθάρρυνσις καὶ ἐκλείψωσιν αἱ ὀδυνηραὶ ἐκεῖναι διατυπώσεις αἵτινες μέχρι τοῦδε προκειμένου περὶ οἰασδήποτε βιομηχανικῆς παραχωρήσεως ἀπητοῦντο. Ἡ χώρα ἄλλως ἡμῶν ἐστὶ πανθομολογουμένως μία τῶν παραγωγικωτέρων τῆς ὑψηλοῦ χωρῶν. Τὰ δὲ φυσικὰ αὐτῆς προϊόντα καταλλήλως κατεργαζόμενα δύνανται νὰ καταστῶσι πηγαὶ ἀφθόγου δι' αὐτὴν πλοῦτου.

Βεβαίως οἱ ἀναγνώσται τοῦ « Γραφικοῦ Κόσμου » δὲν ἀναμένουσι σήμερον παρ' ἡμῶν ὅπως τοῖς ἐκθέσωμεν ἐναυθὰ ἀκριβεῖς πληροφορίας ἐπὶ τῆς στατιστικῆς τῆς Εἰσαγωγῆς καὶ Ἐξαγωγῆς τοῦ ἡμετέρου Κράτους· περιοριζόμεθα μόνον νὰ εἴπωμεν ὅτι ἡ χώρα ἡμῶν δὲν στερεῖται ἀνθρώπων κατεχόντων πάντα τὰ ἀπαιτούμενα στοιχεῖα ὅπως ἀναπτύξωσι καὶ προ-

αγάγωσι τὸ εἶδος ἐκεῖνο τῆς ἐπιτοπίου παραγωγῆς πρὸς ὃ ἰδιαιτέρως ἀσχολοῦνται. Καὶ ὅπως καταδείξωμεν τοῦτο ἀφιερῶμεν τὸ « Βιομηχανικὸν Δελτίον » τοῦ παρόντος τεύχους τοῦ « Γραφικοῦ Κόσμου » εἰς τὸ Ἔργαστάσιον τῶν Καπνῶν, ὅπερ συνέστησε καὶ διατηρεῖ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πρωτεύουσῃ εἰς ἀκριβῶς τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων τῶν δυνηθέντων διὰ μακρᾶς πολυετοῦς πείρας νὰ ἀποκτήσωσιν ἀληθῆ ἐπὶ τοῦ εἴδους τούτου, — ὅπερ, ὡς γνωστὸν, ἀποτελεῖ ἐν τῶν κυριωτέρων τῆς ἡμετέρας παραγωγῆς — εἰδικότητα, εἰς τὸ « ΚΑΠΝΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ Π. ΣΤΑΛΙΟΥ καὶ Σ] ας ».

Πολλοὶ ἐκ τῶν ἐπισταμένως μελετησάντων τὰ αἷτια τῆς ὀπισθοδρομήσεως τῆς Βιομηχανίας ἐν Τουρκίᾳ ἀνεκάλυψαν ὅτι ἐκτὸς τοῦ κυριωτέρου, τῆς ὀλίγης δηλονότι ὑποστηρίξεως ἣν μέχρι τοῦδε παρέσχεν αὐτῇ ἡ κυβέρνησις, καὶ ἕτερον ἐπίσης σπουδαῖον αἷτιον τῆς λυπηρᾶς ταύτης ὀπισθοδρομήσεως ἐστὶ καὶ τὸ ὅτι οἱ ἀναλαμβάνοντες διαφόρου εἴδους βιομηχανικὰς ἐπιχειρήσεις στεροῦνται τῶν στοιχείων ἐκείνων, τῶν ἀπαραιτήτως πρὸς εὐδῶσιν πάσης ἐπιχειρήσεως ἀπαιτουμένων, τῶν στοιχείων τῆς πείρας καὶ εἰδικότητος. Προκειμένου μάλιστα περὶ τῆς βιομηχανίας τῶν καπνῶν δύναμεθα μετὰ πλειότερας νὰ εἴπωμεν τοῦτο βεβαιότητος. Καθ' ἐκάστην βλέπομεν συνιστώμενα ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πρωτεύουσῃ νέα καπνεργοστάσια, πλὴν ὀλίγιστα καὶ ἐπὶ τῶν δακτύλων μόλις ἀριθμοῦνται ἐκεῖνα ἅτινα ἠδυνήθησαν νὰ ζήσωσι βίον ἀνετόν τὰ πλεῖστα δὲ ἐξ αὐτῶν εἰσὶ φύσεως ὅλως χοιριαδικῆς καὶ διάγουσιν ἐν εἶδος ζωῆς μικρὸν τῆς παντελοῦς ἀνυπαρξίας διαφερούσης. Ὀλίγιστα, εἴπομεν, εἰσὶ τὰ καπνεργοστάσια τὰ δύναμενα νὰ ἐκπληρῶσι τὸν προορισμὸν αὐτῶν, μεταξὺ δὲ τῶν ὀλιγίστων τούτων ὑπέροχον πρᾶγματι κατέχει θέσιν τὸ Καπνεργοστάσιον τοῦ διακεκριμένου ἐκείνου καπνεμπόρου τοῦ ἐπὶ ὀλόκληρον τεσσαρακονταετία ἐπὶ τοῦ εἴδους τούτου τῆς ἐπιτοπίου παραγωγῆς ἀσχολουμένου καὶ δυνηθέντος κατὰ συνέπειαν νὰ ἀποκτήσῃ ἐπ' αὐτοῦ στοιχεῖα πείρας καὶ εἰδικότητος ὅποιαν — λέγομεν δὲ τοῦτο ἄνευ τοῦ ἐλα-

χίστου δισταγμοῦ — οὐδεὶς τῶν λοιπῶν τῆς πόλεώς μας καπνεμπόρων δύναται νὰ κατέχη τὸ Καπνεργοστάσιον, λέγομεν, τοῦ κ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ ΣΤΑΛΙΟΥ.

Ἡ χώρα ἐν ἣ ἐγεννήθη ὁ ἀξιότιμος τοῦ Καπνεργοστασίου τούτου ἰδρυτῆς, αἱ εὐρεῖαι ἰδιοκτησίαι ἃς ἐν αὐτῇ κατέχει καὶ τὸ μακρὸν χρονικὸν διάστημα καθ' ὃ ἐν τῷ ἐμπορίῳ τῶν καπνῶν ἠσγολήθη, πάντα ταῦτα, χωρὶς νὰ θελήσωμεν νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν καὶ τὴν φυσικὴν ἄλλως αὐτοῦ νοημοσύνην, ἀποτελοῦσι διὰ τὸν κ. Π. ΣΤΑΛΙΟΝ στοιχεῖα ὑπεροχῆς ἐφ' ἅπαντων τῶν τῆς πόλεώς μας καπνεμπόρων καὶ καπνεργοστασιάρχων, ὑπεροχῆν ἣν οὐδεὶς φρονούμεν σκέπτεται νὰ διαφιλονεικήσῃ. Ἐκφρασθῶμεν εὐκρινέστερον: Ὁ κ. Π. Στάλιος ἐγεννήθη ἐν Ξάνθῃ (Γένιτζε), ἐν τῇ χώρᾳ δηλονότι ἐκεῖνῃ τῆς Θράκης ἣτις δύναται νὰ θεωρηθῇ ἡ καρδιά τῆς παραγωγῆς τοῦ καπνοῦ· κατέχει δὲ εὐρείας ἐν αὐτῇ γαίας ἐν αἷς καλλιεργοῦνται πλεῖστα καπνοφυτεῖαι· τὰ δὲ καπνὰ ἅτινα κατεργάζονται ἐν τῷ ἐν Κ]πόλει ἐργοστασίῳ του προέρχονται κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος ἐκ τῶν ἰδίων αὐτοῦ ἰδιοκτησιῶν· καὶ τέλος ἐπὶ 40 καὶ πλέον ἔτη μετέρχεται τὸ ἐμπόριον τῶν καπνῶν καὶ ἠδυνήθη οὕτω νὰ σπουδάσῃ καὶ τὰς μᾶλλον ἀσημάντους λεπτότητας τοῦ εἴδους τούτου.

Διὰ τῶν πολυτίμων τούτων στοιχείων καὶ τῆς ἠθικῆς ὑποστηρίξεως ἣν ἠρύσθη ἐκ τῆς ἰκανότητος καὶ νοημοσύνης τῶν υἱῶν καὶ τοῦ γαμβροῦ αὐτοῦ ὁ ἐντιμος οὗτος καπνεμπόρος ἰδρύσατο ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει ἐργοστάσιον καπνῶν ὅπερ — τὸ ἐπαναλαμβάνομεν — ἐστὶν ἐν τῶν μᾶλλον ἐντίμως ἀπὸ τῆς συστάσεως αὐτοῦ τὸ δημόσιον τῆς ἡμετέρας πρωτεύουσῆς ἐξυπηρετούντων. Τὸ δημόσιόν μας — ὅπερ ἀπατῶνται οἰκτρῶς οἱ θεωροῦντες ὡς ἐξαπατούμενον ἐν τῇ κρίσει του — ἐθεώρησε πάντοτε καὶ θεωρεῖ τὰ προϊόντα τοῦ « Καπνεργοστασίου Π. Στάλιου καὶ Σ] ας » ὡς τὰ ἐκλεκτότερα καπνὰ καὶ ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην γνωρίζει νὰ παρέχῃ εἰς ταῦτα ἅπασαν τὴν ἀπαιτουμένην ἐκτίμησιν.

Οἰκοθεν ἐννοεῖται ὅτι πάντα τὰ πολύτιμα ταῦτα στοιχεῖα ἅτινα κατέχει ὁ κ. Π. Στάλιος δὲν ἤθελον χρησιμοποιηθῆ οὕτως ἐπιτυ-

χῶς ἐν τῷ ὑπ' αὐτοῦ συστηθέντι καπνεργοστασίῳ ἂν δὲν εἶχε τὸ εὐτύχημα ὅπως ἐμπιστευθῆ τὴν διεύθυνσιν αὐτοῦ εἰς πρόσωπα κατέχοντα ἅπασαν τὴν ἀπαιτουμένην νοημοσύνην καὶ ἐνεργητικότητα ὅπως ἐπωφεληθῶσι πρὸς ὄφελος τοῦ ἐργοστασίου καὶ τοῦ δημοσίου τῶν πολυτίμων τούτων μέσων ἅτινα παρέχουσιν αὐτοῖς τὰ σπουδαῖα τοῦ κ. Π. Στάλιου ὑπὸ τὴν ἔποψιν καπνεμπόρου καὶ ἰδιοκτητοῦ καπνοπαραγωγικῶν γαιῶν συστατικά.

Οἱ ἀξιότιμοι τοῦ Καπνεργοστασίου τούτου διευθύνται μετὰξὺ διαφόρων ἄλλων μεταρρυθμίσεων ἃς εἰσήγαγον ἐν τῇ ὅλῃ διατάξει τοῦ ἐργοστασίου αὐτῶν ἀπεφάσισαν ἐπ' ἐσχάτων ὅπως καταστήσωσι κομψώτερα τὰ μπακέτα τῶν καπνῶν αὐτῶν οὐχὶ ὅπως διὰ ἐξωτερικῶν ἐπιδείξεων ἐξαπατήσωσι τοὺς πελάτας αὐτῶν, ἀλλ' ὅπως τὸ περιέχον μὴ ἦ κατωτέρας τοῦ περιεχομένου ἀξίας.

* *

Δίδοντες πέρασ εἰς τὸ παρὸν « Βιομηχανικὸν Δελτίον μας » δὲν δύναμεθα νὰ μὴ προσθέσωμεν ὅτι οὐχὶ μόνον ὑπὸ τὴν ἔποψιν Καπνεμπόρου καὶ Καπνεργοστασιάρχου, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τὴν ἔποψιν καλοῦ ὁμογενοῦς ὁ κ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΤΑΛΙΟΣ ἐστὶν ἄξιος εὐλικρινοῦς ὑπολήψεως, καθότι ἀνήκει εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ὀλίγων ἐκείνων ὁμογενῶν τῶν οὐδέποτε ἐννοούντων νὰ ἀρνηθῶν τὴν ἠθικὴν καὶ ὑλικὴν αὐτῶν συνδρομὴν ὡς ἂν πρόκειται περὶ ἀγαθοεργοῦ καὶ κοινοφελοῦς τινος σκοποῦ.

Ὅπως μὴ ἐκληφθῶμεν ὡς ἀριστολογοῦντες ἀναφέρομεν ὀνομαστὶ τὰς σχολὰς τῆς γενεθλίου αὐτοῦ πατρίδος, τῆς Ξάνθης, εἰς ἃς ὁ φιλόμουσος οὗτος ὁμογενὴς χορηγεῖ ἐτησίως γενναίας πρὸς συντήρησιν αὐτῶν συνδρομάς. Ἐν τῇ ἀδόλφῳ αὐτοῦ φιλογενεῖα κατανοῶν πληρέστατα τὰ πρὸς τὴν γενεθλίον αὐτοῦ χώραν καθήκοντά του, ὁ Παναγιώτης Στάλιος δὲν ἔπαυσεν ἐργαζόμενος ὑπὲρ τῆς ἠθικῆς τῶν συμπατριωτῶν αὐτοῦ ἀναπτύξεως. Ὁ δὲ « Γραφικὸς Κόσμος » αἰσθάνεται ἰδιαιτέραν εὐχαρίστησιν ὅποτε παραδίδει εἰς τὴν δημοσιότητα τοὺς ἀξιεπαίνους χαρακτῆρας καὶ τὰς καλὰς πράξεις τοιούτων διαπρεπῶν ὁμογενῶν.

**ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΟΚΟΜΙΣΤΑΙ
ΕΝ ΤΗ ΙΝΔΙΚΗ.**

Τρεις μόνοι φυλαί κέκτηνται τὸ δικαίωμα τοῦ παρέχειν ταχυδρόμους καὶ γραμματοκομιστάς ἐν τῇ Ἰνδικῇ· ἡ φυλὴ τῶν Τελίγκα, ἡ τῶν

Βελλάγερ καὶ ἡ τῶν Πολλι ἐξ ὧν αἱ τελευταῖαι δύο εἶναι ταμουλικῆς καταγωγῆς. Οἱ κομιστὰὶ ἐμπερικλείουσι τὰς ἐπιστήμους ἐπιστολάς των εἰς μικρὰν θήκην ἐκ λευκοπαφύλου ἢ ἐκ ξύλου, τὴν ὁποίαν θέτουσιν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς των. Τρέχουσιν ἀκαταπαύστως καὶ δύνανται νὰ δδεύσωσι περίπου τριάκοντα μίλλια εἰς δώ-

ΙΝΔΟΣ ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ.

δεκα ὥρας. Ἡ ταχύτης αὕτη εἶναι ἐτι μᾶλλον ἀξία λόγου, καθότι ἡ πλησμονὴ τῆς ἄμμου ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ, ἡ διάβασις τῶν ποταμῶν, καὶ ἡ θερμότης τοῦ κλίματος γίνονται εἰς τὸν ὀδεύοντα συνεχῶς ἐμπόδια ἀνυπέβλητα. Διὰ τοῦ ἐνόσ βραχίονος αὐτῶν κρατοῦσι βάκτρον, ἐν τῇ μιᾷ τοῦ ὁποίου ἄκρᾳ ὑπάρχει κρίκος, φέρων μικρὰ σίδηρα κρεμάμενα. Ὁ πρὸς ἄλληλα κρότος

τῶν σιδηρῶν τούτων ἐξαρκεῖ ν' ἀπομακρύνῃ τοὺς ὄφεις οἵτινες βρῖθουσιν ἐν τῇ Ἰνδικῇ. Συνεχῶς δὲ ἡ δεξιὰ αὐτοῦ φέρει ὑγρὸν πανίον, δι' οὗ ὀρροσίζει τὸ πρόσωπον.

Οἱ ταχυδρόμοι ὀνομάζονται, παρὰ τὴν ὄχθην τοῦ Κορομαντέλ, Ταπαλάρεφ, ἐκ τῆς λέξεως Ταπάλ, σημαίνουσης τὸ ταχυδρομεῖον.

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ ΔΟΥΛΕΙΩΝ ΟΠΛΑΡΧΗΓΩΝ.

ΤΟ ΠΕΠΡΩΜΕΝΟΝ

(Διήγημα Ἀλεξάνδρου Δουμά).

(Συνέχ. ἴδε τεῦχος ΙΗ'. ἀριθ. 572.)

B'.

Ἐν κομφῶ τινι θαλάμῳ πλουσίας κατὰ τὴν ὁδὸν Chaussée-d'Antin οἰκίας, νέα τις γυνὴ δακρῶν καὶ δεκαετῆς περίπου, μὲ βλέμμα γλυκὺ καὶ ἀγγελικόν, μὲ πρόσωπον λευκὸν καὶ ροδόχρουν, μαλθακῶς ἐπὶ τινος ἀνακλίντρου κειμένη, ἠκολούθει μὲ ὀφθαλμὸν ὀλίγον ἀνήσυχον, ὅλα τὰ κινήματα τοῦ συζύγου αὐτῆς, ὅστις ἔβαινε βραδέως διὰ τοῦ θαλάμου, κρατῶν τοὺς βραχίονας ἐσταυρωμένους, τὸ μέτωπον ἔχων κατηφές καὶ σκεπτικόν.

Καὶ ἡ μὲν νέα γυνὴ καλεῖται Λουίζα· ὁ δὲ σύζυγός της . . . ἦν ὁ Ἀλφόνσος, ὅστις ἦλθε νὰ καθήσῃ πλησίον τῆς γυναικὸς του, ἥτις τῷ εἶπε μὲ τόνον φωνῆς ὀλίγον σοβαρὸν καὶ πλήρη χάριτος:

— Οὕτω λοιπὸν, κύριε, ἐγὼ μόνη ἀνεμνήσθην τῆς ἐπετείου τοῦ γάμου ἡμῶν ἡμέρας, καὶ ὅταν σὰς εἶπον—Ἀλφόνσε, σήμερον εἶναι ἡ 26 Ἰουνίου,— ἐθορηθῆθητε καὶ ὠχριάσατε, καὶ ἤρχισατε νὰ μετράτε κατὰ μῆκος καὶ κατὰ πλάτος τὸ δωμάτιον, χωρὶς νὰ μ' ἀποκριθῆτε.

— Συγχώρησον, Λουίζα μου, συγχώρησόν μοι, ἀλλὰ γνωρίζεις καλῶς ὅτι ἔχω στιγμὰς θλίψεως . . .

— Δὲν πρόκειται περὶ θλίψεως, τὸ πρῶτ' ἦσο εὐθυμος, εὐτυχῆς, καὶ μόνη αὐτὴ ἡ λέξις . . .

— Θεέ μου, Λουίζα, τόσοσιν ὀλίγον λοιπὸν μνημονικὸν ἔχεις; . . . Δὲν ἠξέυρεις ὅτι πρὸ τρεσσάρων ἐτῶν, ἡ 26 Ἰουνίου ὑπῆρξε δι' ἐμὲ ἡμέρα ἀποφράς;

Εἰς τὴν ἐνθύμησιν ταύτην, ἡ Λουίζα ἔκλινε τὴν κεφαλὴν· δάκρυ κατέβρεξε τὰ βλέφαρά της, καὶ μετὰ θλίψεως εἶπεν:

— Ἔχεις δίκαιον . . . εἶμαι τόσοσιν εὐτυχῆς ἐγὼ ὥστε λησμονῶ τοὺς παρελθόντας σου πόνους.

— Καὶ ἐγὼ ἐπίσης, Λουίζα, τοὺς λησμονῶ πλησίον σου· ποτὲ ὅμως, ποτὲ ἡ ἀπαίσιος αὐτῆ

χρονολογία δὲν μ' ἦλθεν εἰς τὴν μνήμην, χωρὶς νὰ δοκιμάσω ἐπώδυνον θλίψιν.

— Εἶναι πολὺ εὐτυχῆς, ἐκείνη! Πάντοτε τὴν ἀγαπᾶς, πάντοτε... περισσότερον ἀπὸ ἐμέ...

— Σὺ, Λουίζα μου, σὺ, εἶναι δυνατὸν νὰ μὲ ἐλέγξης διὰ τὴν πρὸς τὴν δυστυχῆ Ὀλγαν ἐνθύμησιν ταύτην; Πιστεύεις ὅτι ὁ πρὸς σὲ ἔρωσ μου δύναται νὰ ἦναι ἤττον βαθύς, ἤττον εὐλικρινῆς, διότι δὲν δύναμαι νὰ ἐνθυμηθῶ, ἄνευ θλίψεως, τὸν φρικτὸν θάνατον γυναικὸς, νέας καὶ ὠραίας ὡς σὲ, καὶ ἀγαπησάσης με, ὡς σὺ,

— ὦ! ὄχι! ὡς ἐγὼ, εἶπεν ἡ Λουίζα ρίπτουσα τοὺς βραχίονας αὐτῆς περὶ τὸν τράχηλον τοῦ συζύγου της· διότι ὁ ἔρωσ μου ὑπῆρξεν ἀπύρροια τῆς οὐδύνης σου. Κατὰ τὴν εἰς Γαλλίαν ἐπάνοδόν σου, ὅταν παρὰ τοῦ πατρός μου μοὶ παρουσιάσθης, τόσοσιν ὠχρὸς ἦσο, τόσοσιν τὸ βλέμμα σου ἐνδόμυχον ἐξέφραζε θλίψιν, ὥστε ἠσθάνθην ἐμαυτὴν καταληφθεῖσαν ὑπὸ συμπαθείας βαθείας, καὶ ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ποτὲ ἀπὸ τὸν νοῦν μου δὲν ἔφυγες. Τὰ πάντα ἀπώλεσας, καὶ τὰ πάντα ἠθέλησα νὰ σοὶ ἀποδώσω. Ὅταν δὲ σ' εἶδα τόσοσιν δυστυχῆ, καὶ φεύγοντα τὸν κόσμον, εἶπον κατ' ἐμαυτὴν,— Ὑπάρχει εὐτυχία, εὐτυχία ἄπειρος, ἱκανὴ νὰ παρηγορήσῃ τὸν ἄνθρωπον τοῦτον καὶ νὰ τὸν ἐπαναγάγῃ εἰς τὴν ζωὴν, — καὶ ἤρχισα νὰ σ' ἀγαπῶ μὲ ὄλην μου τὴν ψυχὴν, μὴ περιμένουσα ἀπὸ σὲ εἰμὴ μίαν καὶ μόνην λέξιν, ἐν βλέμμα μόνον ἀντὶ ἔρωτος περιπαθοῦς, ἀντὶ ἀφοσιώσεως ἀπεριορίστου.

— Σιώπησον, Λουίζα μου, σιώπησον . . . μὴ μοῦ λέγεις ὄλην μου τὴν εὐτυχίαν! Διότι μοὶ φαίνεται ὅτι, τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἡ καρδία μου πληροῦται χαρᾶς, τὴν ἡμέραν καθ' ἣν τὰ πάντα μειδιῶσι, πρὸς τὰς εὐχάς μου, τὸ τέρας τῆς εὐτυχίας ἔφθασε, καὶ θλίβομαι, ἀγαπητὴ μου. Ἐθεράπευσας τὴν πληγωθεῖσαν καρδίαν μου . . . πάντοτε εὐρίσκεσαι παρ' ἐμοί, ἐπιζητοῦσα τὸ βλέμμα μου, ζωῶσα διὰ τῆς ζωῆς μου, ἀφοσιώσασα σαυτὴν εἰς τὴν εὐτυχίαν μου, καὶ φοβοῦμαι ἐνίοτε μὴ δὲν δυνηθῶ νὰ σοὶ ἀποδώσω, ὅτι μοὶ οἶδεις.

— ὦ! ὅσον δι' ἐμὲ, ὅταν σὲ βλέπω νὰ μειδιᾶς, ὅταν βλέπω τὸ βλέμμα σου, γλυκὺ καὶ

τροφερὸν, ν' ἀτενίζῃ ἐπ' ἐμὲ, ὅταν αἰσθάνωμαι τὴν χεῖρά σου ζητοῦσαν τὴν ἰδικήν μου, τίποτε πλέον δὲν ἐπιθυμῶ, ἀγαπῶ, ἀγαπῶμαι, εἶμαι εὐτυχῆς!

Κατ' αὐτὴν ἐν τούτοις τὴν στιγμὴν ἡ τῆς μικρᾶς ταύτης αἰθούσης θύρα ἠνοιχθῆ, καὶ ὑπῆρξε τις ἀνήγγειλεν εἰς τὸν Ἀλφόνσον ὅτι κυρία τις ἐξήτει νὰ τῷ λαλήσῃ.

Ὁ Ἀλφόνσος ἐκπλαγεῖς, τῷ εἶπε νὰ τὸ ἐπαναλάβῃ.

— Μία κυρία, λέγεις; τί νὰ μὲ θέλει ἄρα γες;

— Καὶ εἶναι νέα, εἶναι ὠραία... Ἰωάννη;

— Νέα, μάλιστα, κυρία· ὠραία... εἶναι πολὺ ὠχρὰ.

— Ἔστω, εἶπεν ὁ Ἀλφόνσος μειδιάσας, ὠραίαν ἢ οὐσειδῆ, θὰ τὴν δεχθῶ ἐδῶ, ἐνώπιόν σου, Λουίζα μου. Ἄς εἰσέλθῃ, Ἰωάννη.

Μετὰ δύο στιγμὰς, ἡ ξένη παρουσιάσθη ἐπὶ τοῦ κατωφλίου τοῦ θαλάμου καὶ ἔστη ἀκίνητος.

Εἰς τὴν θέαν αὐτῆς ὁ Ἀλφόνσος ἀνωρθώθη φρίκης ἐκπέμψας κραυγὴν· ὁ ὀφθαλμὸς του ἔμεινεν ἀτενῆς, οἱ χαρακτῆρες τοῦ προσώπου του συνεταράχθησαν, καὶ ὡς κεραυνόβλητος ἐπὶ τῆς ἔδρας του ἐπανέπεσε.

Τὸ βλέμμα τῆς ἀγνώστου ἐκαρφώθη στιγμὰς τινὰς ἐπ' αὐτοῦ· ἔπειτα τὸ μετέφερεν ἐπὶ τῆς Λουίζης, πλήρες μίσους καὶ πλήρες ὀργῆς. Τὰ ἡγανακτισμένα αὐτῆς χεῖλη ὑπηνέωξε πικρὸν μειδιάμα καὶ προῦχώρησε βραδέως πρὸς τὸν Ἀλφόνσον.

— Μὴ πλησιάζης! εἶπεν οὗτος μὲ φωνὴν πνιγομένην καὶ ὡς παράφρων· ποῖα εἶσαι λοιπὸν; Βλέπω ὄνειρον, καὶ σὺ εἶσαι φάντασμα; . . .

— Ἠσύχασε, ἐπανελάθεν ἡ ξένη μὲ μειδιάμα βεβιασμένον· μὴ ὁ νοῦς σου παραφέρεται; Μήπως πιστεύεις ὅτι οἱ νεκροὶ ἐπανέρχονται ἀπὸ τὸν τάφον;

— Καὶ ἡ φωνὴ ἡ ἴδια! . . . ἐφέλλισεν ὁ Ἀλφόνσος μετὰ φόβου παγεροῦ.

— Ναί, δὲν εἶναι ἀλήθεια; καὶ ἡ φωνὴ ἡ ἴδια, καὶ τὸ πρόσωπον τὸ αὐτό, ἀλλὰ δὲν θέλεις νὰ τὴν ἀναγνωρίσης, διότι αὐτὸ θὰ ἐστενοχώρει τοὺς νέους σου ἔρωτας . . . Τὴν εἶχες λησμονήσει ἐντελῶς, τὴν γυναῖκα ταύτην, ἥτις σοῦ ἐμ-

φανίζεται ἤδη ὡς συνειδότης ἔλεγχος! . . . Πόσῃ ἀνάγκῃ εἶχες ὥστε ἡ ἄβυσσος νὰ μὴ ἀναρρίψῃ τὰ θύματά της! Νέα ἔνωσις, νέα εὐτυχία, καὶ ἐκ τῆς ἀναμνήσεως; λοιπὸν τῆς Ὀλγας τί ἔμεινε; τίποτε! τίποτε! . . .

— Ἡ Ὀλγα! ἡ Ὀλγα! ἐπανελάθεν ἡ Λουίζα μὲ φωνὴν σπαρακτικὴν.

Ἡ Ὀλγα ἐστράφη πρὸς αὐτὴν· τὸ βλέμμα της ἔλαμπεν· εἶχεν ἐκδικηθῆ. Ὁ Ἀλφόνσος ἀπολιθωμένος, ἔμενεν ἀκίνητος καὶ ἄφωνος, Ἡ Λουίζα ἔκλαιεν. Ἡ Λουίζα ἠννόησεν ὅτι τὸ πᾶν ἀπώλετο δι' αὐτὴν.

— Ναί, ἡ Ὀλγα τὴν ὁποίαν ὁ θάνατος δὲν ἠθέλησε . . . Καὶ ὅμως δὲν ἦτο καλῆτερον ν' ἀπέβνησκα παρὰ νὰ ἔλθω νὰ ἀποσπάσω τὸν σύζυγόν μου ἀπὸ τὰς ἀγκάλας ἄλλης γυναικὸς! . . . Ναί, τὰ κύματα μ' ἐξέριψαν ἐπὶ τοῦ παραλίου· γυνὴ τις μ' εὗρεν ἐκεῖ, μ' ἔφερεν εἰς τὸν οἶκόν της, καὶ αἱ φροντίδες της ἠδυνήθησαν νὰ μοὶ ἀποδώσωσι τὴν ζωὴν, οὐχὶ ὅμως καὶ τὸ λογικόν.

Ἐν διαστήματι τριῶν ἐτῶν, παράφρων ἐπλανώμην ἐπὶ τὰς ἀκτὰς τῆς θαλάσσης, καλοῦσα μὲ μεγάλας κραυγὰς τὸν σύζυγον, ὅστις ἐν τούτοις ἐπρόδιε τὴν μνήμην μου, καὶ ὠρκίζετο εἰς ἄλλην τὸν ἔρωτα ὃν εἶχεν ὀρκισθῆ εἰς ἐμέ. Τίς οἶδεν ἂν ἐνθυμῆτο κἄν ὅτι εἶχα ζήτει, ὅτι τὸν εἶχα ἀγαπήσει, ὅτι εἶχα ἀποθάνει! Τέλος ἐπανῆλθον εἰς ἐμαυτὴν, ἀνεκτησάμην τὸ λογικόν μου. Τρία ἔτη παθῶν καὶ θλίψεων, τρία ἔτη ὀλόκληρα δὲν ἴσχυσαν νὰ ἐξαλείψωσι τὸν ἔρωτά μου. Ἀναχωρῶ, φθάνω . . . καὶ οὔτε σύζυγον ἔχω πλέον, οὔτε ὄνομα! ἄλλη κατέσχε τὴν θέσιν μου . . . ἄλλη ἡγαπήθη! Ἄ! δύνασθε νὰ εἰπῆτε ὅτι παράφρων ἀκόμη εἶμαι· ὅτι δὲν εἶμαι ἡ Ὀλγα Δουβάλ . . . Τίς μὲ γνωρίζει ἐν Γαλλίᾳ; Ἀπαρτίσατε τὸ ἔργον σας, Ἀλφόνσε, ἐκδιώξατέ με . . . Μὴ λάβετε δι' ἐμὲ εὐσπλαγγίαν . . . Ὑπέφερα ἤδη τόσα, ὥστε δὲν δύναμαι σχεδὸν νὰ ὑποφέρω πλειότερα.

Ὁ Ἀλφόνσος ἐκρυψε τὴν κεφαλὴν εἰς τὰς χεῖράς του. Ἡ Λουίζα ἀνατετραμένη ἐπὶ τῆς ἔδρας της ἔχυνε πικρὰ δάκρυα.

— Καὶ οὔτε λέξιν κἄν... ἐπανελάθεν ἡ Ὀλγα μετὰ πικρίας. Ἄ! πλήρης εἶναι ὁ θρίαμβός

σου, Λουίζα. 'Ο Διβάλ βλέπων με δὲν ἤρθάνθη παρὰ φρίκην! Ἡ καρδία του καταρᾶται τὴν ἐπιστροφὴν μου! σὲ ἀγαπᾶ, σὲ . . . καὶ ὁμῶς κλαίεις. 'Α! ἐγὼ πρέπει νὰ κλαίω δάκρυα αἵματος, ἐγὼ, τὴν ὁποίαν ἀπωθεῖ, ἐγὼ τὴν ὁποίαν μισεῖ!

'Ο 'Αλφόνσος ἀνύψωσε τὴν κεφαλὴν· ἡ ὠχρότης του ἦν πελοιδνή. Ἡτένισεν ἐπὶ μίαν στιγμὴν τὰς δύο γυναῖκας αἵτινες ἦσαν ἐνώπιόν του· τὴν γλυκεῖαν καὶ δειλὴν του Λουίζαν, καταβεβλημένην ὑπὸ τῆς ὀδύνης, καὶ τὴν 'Ολγαν, ἀγέρωχον καὶ φιλέκδικον· ἔπειτα δ' εἶπε μὲ φωνὴν ὑπόκωφον καὶ βραδεῖαν:

— Ἵποφέρεις, 'Ολγα . . . καὶ ἐν τούτοις εἶσαι ἄδικος καὶ σκληρὰ. Τρία ὀλόκληρα ἔτη μὲ προσεκάλεις . . . τρία σὲ ἐκλαυσα ὀλόκληρα ἔτη. Τότε ἄγγελός τις μ' ἐνεφανίσθη καὶ τὴν χεῖρά του μ' ἔτεινε. Μ' ὠμίλησε περὶ εὐτυχίας, καὶ εἰς τὴν λέξιν ταύτην, ἦν εἶχον ἀπομάθει, ἐσκίρτησεν ἡ καρδία μου καὶ τὸν ἠγάπησα! ὡς ἀγαπᾶ τις ἐκεῖνον ὅστις τὸν σύρει ἀπὸ τὴν ἄβυσσον! . . . Σήμερον σ' ἀνευρίσκω, καὶ ἄλλα μὲ δεσμεύουν καθήκοντα. Μὲ κατηγορεῖς διὰ τὸν φόβον μου! 'Α! πιστευσόν με δὲν πάσχω δι' ἐμαυτὸν, δι' ἐμαυτὸν δὲν τρομάζω!

— Τὸ ἠξεύρω, τὸ ἠξεύρω . . . δι' αὐτὴν φοβεῖσαι, δι' αὐτὴν ὑποφέρεις.

— Λοιπὸν, ναί, ἐπανελάβεν ὁ 'Αλφόνσος παροξυνθεὶς ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ τῆς 'Ολγας· ἐγωῖσμοῦ, ναί, δι' αὐτὴν ὑποφέρω, διὰ τὴν πτωχὴν μου Λουίζαν! Δι' ἐμαυτὸν ἀδιάφορον . . . ἡ εὐτυχία μου ἐξηφανίσθη. Μεταξὺ τῶν δύο ὑμῶν τεθειμένος, μέλλον δὲν δύναμαι πλέον νὰ ἐλπίσω. Αὐτὴν ὁμῶς ἦτις μ' ἀφιέρωσε τὴν ζωὴν της, αὐτὴν ἦτις μ' ἔδωκεν ὅλον αὐτῆς τὸν ἔρωτα, ἦτις ἀνέθετο ἐν ἐμοὶ πάσας αὐτῆς τὰς ἐλπίδας, αὐτὴν θρηνώ, δι' αὐτὴν κλαίω! 'Ω! συγχώρησον, συγχώρησόν μοι, Λουίζα μου!

Καὶ λέγων τὰς λέξεις ταύτας ἔπεσε γονυκλιγὴς ἐνώπιον τῆς Λουίζας καὶ ἔλαβε τὰς δύο τῆς χεῖρας, τὰς ὁποίας κατέβρεξεν ἀπὸ δάκρυα, ἐπαναλαμβάνων «συγχώρησόν με!»

'Η 'Ολγα ὠχρίασε καὶ ἐψιθύρισε:

— Ποτὲ οὕτως δὲν μ' εἶχες ἀγαπήσει!

— Σ' εἶχα ἀγαπήσει . . . ὦ! καὶ πολὺ μά-

λιστα! Διότι εἰς διάστημα ἑξαμηνίας ὅλης συμβιώσεως ὑπῆρξες τυραννικὴ καὶ πλήρης ἐγωῖσμοῦ, καὶ ἐγὼ ἐτύφλωτον πρὸς τοῦτο· ὅπως τὸ ἐννοήσω δὲ ἀπηρεῖτο νὰ γνωρίσω ὅλην τῆς Λουίζας τὴν ἀφοσίωσιν. Σ' ἠγάπησα! διότι τὴν ἡμέραν καθ' ἣν σ' ἔχασα, ἐδέητε νὰ μὲ κρατήσουν δεδεμένον ἐπὶ τῆς κλίνης μου, διὰ νὰ μ' ἐμποδίσωσι τοῦ νὰ σ' ἀκολουθήσω εἰς τὰ κύματα! Σ' ἠγάπησα! διότι τώρα τρία ὅλα ἔτη ἀπέκρουσα πᾶσαν ἄλλην ἐπιθυμίαν, περιορισθεὶς μόνον εἰς τὸ νὰ σὲ θρηνώ! Ἀλλὰ τότε ἡ Λουίζα ἐνεφανίσθη· ἡ Λουίζα μ' ἐλάλησε περὶ σοῦ, ἐκλαυσε μετ' ἐμοῦ. Ἡ Λουίζα ἀπὸ ἐνὸς ἡγῆ ἔτους σύζυγός μου, μ' ἀφιέρωσε καὶ τὴν ψυχὴν της καὶ τὴν ζωὴν της. Ἦτο νέα, ἦτον ὡραία, καὶ ὤφειλε ν' ἀγαπήσῃ τὸν κόσμον· ἀλλὰ τὸν ἀπρηνήθη πρὸς χάριν μου· ἀπρηνήθη αὐτὴ ἑαυτὴν, ὅπως ἴδῃ ἐμὲ εὐτυχῆ . . . καὶ θέλεις, προδότης καὶ ἀχάριστος, νὰ τὴν ἀπωθήσω σήμερον; Θέλεις ν' ἀποδώσω μῖσος ἀνθ' ὅλης τῆς εὐτυχίας, ἦν μοὶ παρέσχεν! ὦ! ὄχι, ὄχι . . . δὲν δύνασαι παρὰ νὰ μᾶς κλαίης!

— Νὰ σᾶς κλαίω; . . . Καὶ ἐγὼ! ἐγὼ! εἶμαι καταδικασμένη λοιπὸν, νεκρὰ καὶ ζῶσα συγχρόνως, νὰ θεωρῶ τὴν εὐτυχιάν σας; Ὁφείλω ἄχολος καὶ ἄφωνος, ἄνευ ὀνόματος, ἄνευ χαρᾶς ἐν τούτῳ τῷ κόσμῳ, νὰ κρύπτομαι καὶ νὰ σᾶς ἀφίνω ν' ἀπολαμβάνητε ὅλα τὰ ἀγαθὰ, τὰ ὁποῖα μοὶ ἀφαιρέσατε; Ἡλπίσατε λοιπὸν ὅτι ἤθελα φοβηθῆ τὸν θόρυβον τὸν ὁποῖον ἐκάμετε, ὅτι ἤθελα ἀφήσει εἰς τὴν γυναῖκα ταύτην καὶ τὸ ὄνομα καὶ τὴν θέσιν μου ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ συζύγου μου! Οἱ νόμοι τῆς Γαλλίας θὰ μ' ἀποκρούσουν ὅταν παρουσιασθῶ καὶ διακηρύξω τὰ δίκαιά μου καὶ διώξω ἐκείνην ἣτις ἀφήρπασε τ' ὄνομά μου;

— Ἔστω λοιπὸν, εἶπε μετ' ἀγανακτήσεως ὁ 'Αλφόνσος, ἀφοῦ εἶσαι ἄσπλαγχνος πρὸς αὐτὴν. ἄσπλαγχνος θὰ ἦμαι καὶ ἐγὼ πρὸς σέ. Ναί, οἱ νόμοι θὰ σ' ἀποκρούσουν, διότι δὲν σὲ γνωρίζω! διότι ὅλοι γνωρίζουν ὅτι ἀπέθανες! Αἱ ὑποσχέσεις μου ὡς συζύγου εἶχον διαλυθῆ . . . ἤμην ἐλεύθερος, τίς δύναται λοιπὸν νὰ μὲ καταδικάσῃ;

— 'Α! θὰ τολμήσῃς!

— Δὲν σὲ γνωρίζω!

— Ἔστω λοιπὸν· ἐδῶ ὑπάρχει ὁ πόλεμος, ἀλλὰ πόλεμος ἄσπονδος, ἀδιάλλακτος! Θὰ εἴπῃς ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων ὅτι εἶμαι ραδιοῦργος, ὅτι ψεύδομαι, ἀναισχύντως, ἄνευ συνειδήσεως, θὰ ἀτιμάσῃς τὴν γυναῖκα, τὴν ὁποίαν ἐνυμφεύθης ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων! Ἔστω! ἀλλὰ συλλογίσθητι ὅτι θὰ προσκληθῶν καὶ μάρτυρες, ὅτι θ' ἀποδείξω ὅτι εἶμαι, αὐτὴ καὶ ὄχι ἄλλη, ἡ 'Ολγα-δὲ-Μόρτο, ἡ σύζυγος τοῦ 'Αλφόν-

σου Δυβάλ, καὶ ὅτι τότε ὁ νόμος θὰ ἀποφανθῆ ὑπὲρ ἐμοῦ. Μέχρις ἐκείνου, θὰ σᾶς ἀκολουθῶ βῆμα πρὸς βῆμα! ὡς φάντασμα θὰ πρέχω κατόπιν σας! πανταχοῦ θὰ φωνάζω. — Ἡ 'Ολγα ζεῖ, ἡ 'Ολγα ἐγὼ εἶμαι! Εἶμαι ἡ γυνὴ του καὶ μ' ἐξεδίωξε καὶ μ' ἀπέβαλεν! Εἶμαι ἡ γυνὴ του καὶ ἀνάνδρω μὲ ἀπρηνήθη! 'Ω! βλέπεις, 'Αλφόνσε, καὶ ἂν μέλλῃς ἐκ τούτου ν' ἀποθάνῃς, δὲν θὰ παραιτήσω τὴν ἐκδίκησίν μου.

[τὸ τέλος εἰς τὸ προσεχές].

ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Ἡ ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

ΚΑΙ ΟΙ ΙΔΡΥΤΑΙ ΑΥΤΗΣ

Οὐδεὶς βεβαίως ἐλησμόνησε τὴν πυρετώδη ἐκείνην τοῦ Γαλατᾶ περίοδον καθ' ἣν καθ' ἐκάστην μία συνιστάτο τραπεζητικὴ ἐταιρεία ἐφοδιάζουσα τὸ δημόσιον διὰ μεγαλοπρεπῶν τιμῶν τίτλων φερόντων τὸ ὄνομα «μετοχαί» — actions — καὶ ἐχόντων τὴν μαγικὴν ἐνέργειαν τοῦ μεταβάλλειν τὴν χρηματικὴν τοῦ δημοσίου περιουσίαν εἰς . . . χαρτίνην. Οὐδόλως δισταζόμεν νὰ εἴπωμεν ὅτι ὁ Γαλατᾶς διήγαγεν ἐπὶ τινα χρόνον ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν πυρετοῦ οὕτωσι σφοδροῦ ὥστε ἔβλεπεν ἐκτυλισσομένας πρὸ τῶν ὀμμάτων αὐτοῦ γοητευτικὰς εἰκόνας καὶ ὑφιστάμενος ἐν εἶδος γοητείας — ὁμοίως ἐκείνης ἣν ὑφίστανται οἱ ποιούμενοι χρῆσιν τοῦ Χασσὶς Ἴνδοι — οὐδόλως ἠδύνατο νὰ ἴδῃ τὰ πράγματα ὑπὸ τὴν ἀληθῆ καὶ πραγματικὴν αὐτῶν ὄψιν, πλὴν ἔβλεπε μεγαλοπρεπῆ καὶ ἡγεμονικὰ μέγαλα ἐκεῖ ὅπου δὲν ὑπῆρχον παρὰ ἀχρύριοι χωρικῶν καλύβαι καὶ ὠνειρεύετο κολοσσαῖα κέρδη ἐκεῖθεν ὀπίθεν — ἂν δὲν διετέλει ὑπὸ τὴν ναρκωτικὴν τῆς γοητείας ἐπίδρασιν — ζημίας καὶ μόνον ζημίας θὰ ἀνέμενον.

Ἐνθουσιῶν καὶ μεθῶν λοιπὸν ὁ Γαλατᾶς ἡγόραζεν ἀσκέπτως τὰς μετοχὰς τῶν τραπεζητι-

κῶν τούτων καταστημάτων, ἀδιαφορῶν ἂν ἔπραττε τοῦτο εἰς τιμὴν διπλασίαν καὶ τριπλασίαν τῆς τιμῆς τῆς ἀρχικῆς αὐτῶν ἐκδόσεως.

'Αλλ' ἕκαστον ὄνειρον ἔχει καὶ τὸ τέρμα αὐτοῦ εἶπε μέγας τις ποιητής. Ἐτυχεῖς ποτε, φίλτατε τοῦ «Γραφικοῦ Κόσμου» ἀναγνώστη, κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἐπικαταράτων ἐκείνων Ἀποκρέω — ἂς λίαν καταλλήλως γάλλος τις συγγραφεὺς ἀπεκάλεσε «φθίσιν τοῦ βαλαντίου καὶ τῆς ὑγείας» — νὰ διέλθῃς μίαν ἐσπέραν εὐωχίας καὶ διασκεδάσεων καὶ ἐξοδεύσας καὶ τὸ τελευταῖόν σου πεντάριον ἀφυπνισθεὶς τὴν ἐπιούσαν; Ἵπὸ ποίας ἐντυπώσεις τότε διατελεῖς; Ἡ ζωὴ σου, ἦν ἀφ' ἐσπέρας δὲν θὰ ἀντήλλασες οὔτε ἀντί μιᾶς περιουσίας Κροίσου, σὲ φαίνεται νῦν ἀηδὴς καὶ εἶσαι ἔτοιμος νὰ τὴν πωλήσῃς καὶ δωρεὰν ἀκόμη. Ἀπευθύνεις εἰς ἑαυτὸν νῦν τὴν ἐρώτησιν: διατί ὑπάρχω; καὶ τί ἐκ τῆς ζωῆς ταύτης τῆς πλήρους βρασάνων καὶ λυπηρῶν περιπετειῶν καταλαμβάνω; Τὰ πάντα τέλος ἄπερ πρὸ 12 ὥρῶν ἐφαίνοντο ἐρυθροῦ χρώματος σὲ φαίνονται νῦν μέλανα καὶ ζοφερὰ. Εὐρίσκεισαι ἐν ἐνὶ λόγῳ ὑπὸ τὸ κράτος ἐντελοῦς ἀπελπισίας καὶ εἶσαι ἔτοιμος νὰ ριφθῆς καὶ εἰς αὐτὸν ἀκό-

μη του Νιαγάρα τὸν φρικώδη χείμαρρον ἂν εὐρίσκετο κυλιόμενος ἐνώπιόν σου . . .

Εἰς τὴν αὐτὴν ἀκριβῶς θέσιν, ἄνευ οὐδεμιᾶς παραλλαγῆς, εὐρέθη καὶ ὁ Γαλατᾶς μας ὅποτε παρῆλθον τὰ ὄνειρα, ὅποτε παρῆλθον αἱ γοητευτικαὶ ἐκεῖναι ὄπτασιαι καὶ ἐπῆλθεν ἡ ἀμείλιχτος . . . πραγματικότης. Παγερὰν ἠσθάνθη φρικίασιν διαδραμοῦσαν τὸ σῶμα αὐτοῦ, ὅποτε εἶδεν ὅτι τὰ κομφῶς λιθογραφημένα καὶ ἐκτετυπωμένα ἐκεῖνα χαρτῖα δι' ἃ εὐρέθη εἰς τὴν ἀνάγκην ὅπως παρὰ τοῦ φίλου μας τοῦ κ. Σταματιάδου ἀγοράσῃ σιδηρᾶ τοῦ Βερτέϊμ χρηματοκιβώτια ὅπως ἀσφαλέστερον τὰ φυλάττη, οὐδεμίαν ἢ σχεδὸν οὐδεμίαν εἶχον πλέον ἀξίαν. Ἡ ἀποθάρρυνσις του ὅμως ἦτον ὑπερβολικὴ, ὡς ὑπερβολικὴ ἐπίσης ἦτον ἄλλοτε καὶ ἡ αἰσιοδοξία του.

Φρονοῦμεν ὅτι καὶ ὁ ἐπιδειχτώτερος τῶν ἠθικολόγων δὲν θὰ δυνηθῆ ποτὲ νὰ ἀναλύσῃ τὸν χαρακτῆρα τοῦ δημοσίου τῆς ἡμετέρας πρωτεύουσας· ἔχει τὸ παράδοξον σύστημα νὰ ἀπελπίζεται καὶ αἰσιοδοξῆ ἑναλλάξ, ἀκαριαίως ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἑτέραν μεταβαίνων κατάστασιν.

Ὡς πιστοὶ ὅμως καὶ ἀμερόληπτοι χρονικογράφοι τῆς οἰκονομολογικῆς ταύτης κινήσεως, ὀφείλομεν νὰ εἴπωμεν ὅτι μεταξύ τῶν κατόχων τῶν μετοχῶν τῶν διαφόρων τραπεζητικῶν καταστημάτων οὐς οὕτως καίριως ἐπλήξεν ἡ ἐπελθούσα οἰκονομικὴ κρίσις, ὑπῆρξαν καὶ τινες οἵτινες οὐδέποτε ἀπώλεσαν τὰς ἐλπίδας αὐτῶν, καὶ οἵτινες ἐφαίνοντο μεγίστην περὶ τῆς ἀξίας τῶν μετόχων αὐτῶν ἔχοντες ἰδέαν, οἱ «τίνες» δὲ οὗτοι ἦσαν ἐκεῖνοι ὧν οἱ τίτλοι ἔφερον ἐπὶ κεφαλῆς τὰς λέξεις:

ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

Οἱ κάτοχοι τῶν τίτλων τούτων ἐγνώριζον ὅτι Τράπεζα ἔχουσα ὡς διευθυντὰς αὐτῆς οὕτως πολυτίμου ἰκανότητος, ὅτι ἐταιρία ἀριθμοῦσα μεταξύ τῶν μελῶν τοῦ διοικητικοῦ αὐτῆς συμβουλίου πεπειραμένους οἰκονομολόγους οὐχὶ μόνον ἐν τῷ στενῷ τῆς Κωνσταντινουπόλεως κύκλῳ, ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Εὐρώπῃ εἰλικρινοῦς ἀπολαύοντας ὑπολήψεως, ὅτι τραπεζητικὴ ἐταιρία διατελοῦσα ὑπὸ τὴν νοήμονα διευθύνσιν ἀν-

δρῶν οἷοι ὁ ΚΟΡΩΝΙΟΣ, ὁ ΣΥΓΓΡΟΣ καὶ ὁ ΣΚΟΥΛΟΥΔΗΣ οὐδέποτε διατρέχει τὸν κίνδυνον τοῦ νὰ ἴδῃ τὰ χρηματικὰ αὐτῆς κεφάλαια ἐλαττωματικῶς διαχειριζόμενα, πολὺ δὲ ὀλιγώτερον ρίπτεται εἰς παρακεκινδυνευμένας καὶ ἀσυνέτους κερδοσκοπικὰς ἐπιχειρήσεις.

Ἐπάρχει εἰς Ἕλληνα οἰκονομολόγος περὶ οὗ δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι ἀνεκάλυψε τὴν λυδίαν τῆς κερδοσκοπίας λίθον· εἰς τινὰς τῶν ἐπιχειρήσεων αὐτοῦ ἐστὶν ἀπιστεύτως τολμηρὸς, ἐνῶ εἰς ἑτέρας ἐπιδείκνυσι προφανῆ δειλίαν. Ἐννοεῖ δηλονότι νὰ ἦ εἰς τῶν κυριωτέρων μετόχων πάσης οἰκονομολογικῆς ἐπιχειρήσεως ἢ φρονεῖ ὅτι παρέχει ἐγγύγια ἀσφαλείας, ἐνῶ ἀπ' ἑτέρου δὲν ἐννοεῖ νὰ συμμετάσχη οὔτε κατὰ μίαν δεκάραν — ἔστω καὶ χαλκίνην — εἰς ἑτέρας ἐπιχειρήσεις εἰς ἃς δὲν δύναται νὰ παράσχη ἐπαρκῆ ἐμπιστοσύνην. Προικισθεὶς ὑπὸ τῆς φύσεως δι' ἐκτάκτου νοημοσύνης, ἐχρησιμοποίησε πάντοτε ταύτην λίαν ἐπιτυχῶς ὑπὲρ τῶν καταπληκτικῶν — διὰ τὴν πόλιν μας — ἐκείνων οἰκονομολογικῶν ἐπιχειρήσεων ἐν αἷς συμμετέσχε. Ἐν τῇ ἐξόχῳ αὐτοῦ διορατικότητι κατενόησεν ὅτι ἡ Κωνσταντινούπολις κατήνησε λίαν στενὴ δι' αὐτὸν, ὅτι εἶχεν ἀνάγκην εὐρυτέρου κύκλου ἐνεργείας, ἀνευτέρως κερδοσκοπικῆς ἀτμοσφαιρας ὅπως ἐπιδιώξῃ τὴν πραγματοποίησιν τῶν οἰκονομολογικῶν σχεδίων του, διὸ μετέφερε τὸ κέντρον τῆς ἐνεργείας του εἰς τὴν πόλιν τῶν μεγάλων ἐπιχειρήσεων, εἰς τοὺς Παρισίους. — Τὸ ὄνομα τοῦ ἀνθρώπου τούτου δὲν ἔχομεν φρονοῦμεν ἀνάγκην νὰ τὸ εἴπωμεν, τὸ ἐμάντευσαν πιστεύομεν οἱ ἀναγνώσταί μας· ὁ ἔξοχος οὗτος καὶ διὰ πάντας δημοτικὸς οἰκονομολόγος εἶναι ὁ:

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΡΩΝΙΟΣ (1).

Ἐπὸ τὴν ἀνωτάτην ἐποπτείαν τοῦ νόημονος τούτου διευθυντοῦ διατελοῦσα καὶ τὴν γενικὴν αὐτῆς πορείαν κατὰ τὰς διατάξεις τῶν λοιπῶν ἐπίσης συνετῶν αὐτῆς διαχειριστῶν ρυθμίζουσα ἡ « Τράπεζα Κωνσταντινουπόλεως » ἦτο φυσικῶς

(1) Προσεχῶς θέλομεν δημοσιεύσει τὴν εἰκόνα τοῦ δημοφιλῆ τούτου οἰκονομολόγου.

κὸν, λίαν φυσικὸν μάλιστα, ὅτι ἤθελε καταλάβει τὴν μᾶλλον ὑπέροχον μεταξύ ἀπάντων τῶν τῆς ἡμετέρας πρωτεύουσας τραπεζητικῶν καταστημάτων θέσιν, ὅτι ἡ νοημονεστέρα καὶ ἐπιτυχέστερα τῶν χρηματικῶν αὐτῆς κεφαλαίων θὰ ἐγένετο διαχειρήσις καὶ ὅτι ἐπὶ τέλους μόλις παρερχομένης τῆς πρώτης ὁρμῆς τῆς κρίσεως, ἦτις κατ' ἀνάγκην ἐπληττε καὶ αὐτὴν, θὰ ἀνεκνυπτε θαλλερωτέρα καὶ λαμπροτέρα ἢ ποτε· ἡ δὲ ἀξία τῶν μετοχῶν αὐτῆς — τὸ βαρόμετρον τοῦ τῆς καταστάσεως πάσης Τραπεζῆς — ἤθελε διπλασιασθῆ ἅμα ὡς μικρὰ τις τῆς καταστάσεως ἐπῆρχετο βελτίωσις. Καὶ πράγματι αἱ μετοχαὶ τῆς Τραπεζῆς ταύτης δι' ἐκάστην τῶν ὁποίων ὁ κάτοχος ἐμέτρησεν εἰς τὸ ταμεῖον τῆς Ἐταιρίας 6 μόνον λίρας τιμῶνται σήμερον 9 σχεδὸν λίρας ἐκάστη, ἀφοῦ ἐπὶ 8 ὀλόκληρα ἔτη ὁ κάτοχος αὐτῆς ἐπληρώθη παρὰ τῆς Τραπεζῆς τόκους καὶ παχέα κερδομερίσματα.

Ἄρκεῖ ὅπως ρίψῃ τις ἐν βλέμμα εἰς τὴν ἔκθεσιν ἣν ὁ διαχειριστὴς τῆς Τραπεζῆς ταύτης ἀνέγνωσε κατὰ τὴν τελευταίαν γενικὴν τῶν μετόχων αὐτῆς συνέλευσιν, τῇ συνελθούσῃ κατὰ τὸν ἀπρίλιον τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους, ὅπως κατανοήσῃ ὅποια θαυμάσια ἀποτελέσματα δύναται νὰ ἐπιτελεσθῶσιν, ἔστω καὶ ἐν τῷ στενῷ τῆς ἡμετέρας πόλεως κύκλῳ, ὅποτε ἡ διαχειρήσις μεγάλων χρηματικῶν κεφαλαίων ἐστὶν ἐμπιστευμένη εἰς ἀνθρώπους ὑγειοῦς κρίσεως καὶ ἐπαρκοῦς οἰκονομολογικῆς πείρας. Δὲν ὀμιλοῦμεν ἡμεῖς, ὀμιλεῖ ἡ τελευταία τοῦ διαχειριστοῦ τῆς Τραπεζῆς ταύτης ἔκθεσις· ὀμιλεῖ τὸ σημαντικὸν ποσὸν τῶν 130,066,62 λιρῶν τῶν κερδῶν ἄτινα ἐν διαστήματι μόνον τοῦ τελευταίου ἔτους ἡ « Τράπεζα Κωνσταντινουπόλεως » ἐποίησατο. Καὶ εὐγλωττότερον πάντων τούτων ὀμιλεῖ τὸ ἐκ γρ. 67. 25 μέρημα ὅπερ ὀμοῦ μετὰ τοῦ τόκου εἰς τοὺς μετόχους αὐτῆς κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο διένειμεν.

Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἡ « Τράπεζα Κ]πόλεως » ἔσχε τὸ ἀτύχημα νὰ ἀπώλεσῃ ἕνα τῶν πολυτιμωτέρων αὐτῆς ἰδρυτῶν καὶ διευθυντῶν τὸν ἀείμνηστον ΑΝΤΩΝΙΟΝ ΒΛΑΣΤΟΝ, ὅστις τοσαύτας διὰ τῆς συνέσεως καὶ ὀρθῆς αὐτοῦ κρί-

σεως εἰς τὴν Τράπεζαν παρέσχε ἐκδουλεύσεις· τὴν σπουδαίαν ὅμως ταύτην ἀπώλειαν ἀνεπλήρωσε διὰ τῆς πανθομολογουμένης ἐμβριθείας, καὶ τῆς πολυτίμου ἰκανότητος ἑτέρου προσώπου, ὅπερ μεταξύ τῶν μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ αὐτῆς συμβουλίου νῦν ἀριθμεῖ, τοῦ κ. ΟΔΥΣΣΕΩΣ ΝΕΓΡΕΠΟΝΤΗ. Γνωστὸν δὲ ὅτι τὸ διοικητικὸν τῆς Τραπεζῆς ταύτης συμβούλιον διατελεῖ ὑπὸ τὴν ἀνωτάτην Προεδρείαν τοῦ σεβαστοῦ καὶ μεγατίμου ἐκείνου ὁμογενοῦς οὔτινος τὸ ὄνομα καὶ μόνον ἐστὶ πολῦτιμος διὰ τὰ συμφέροντα τῶν μετόχων αὐτῆς ἐγγύησις, τοῦ πάντοτε δξύνουος ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΖΑΡΙΦΗ.

Λίαν φιλοπόνως ἐπίσης ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τῆς Τραπεζῆς ταύτης ἠργάσθη καὶ ἐργάζεται ὁ διαχειριστὴς αὐτῆς κ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ, ἐξεκονίζων λίαν πιστῶς τὴν χιακὴν ὀξυδέρκειαν καὶ λίαν πολῦτιμα ἐν τῇ ἐκπληρώσει τῶν καθηκόντων αὐτοῦ ἐπιδείξας προσόντα.

Δύο μόνον ὀνόματα ἐκ τοῦ προσωπικοῦ τῆς Τραπεζῆς ταύτης ἔχομεν νὰ μνημονεύσωμεν καὶ δίδομεν τέρμα εἰς τὸ « Οἰκονομολογικὸν τοῦτο δελτίον μας· τὰ ὀνόματα ταῦτα εἰσὶ τὰ τῶν ἰσολογιστῶν τῆς Τραπεζῆς κ. κ. Ἀντωνίου Δαμασκηνοῦ καὶ Ἀθανασίου Σημηριώτου, οἵτινες λίαν ἀξιέπαινον πράγματι ἐν τῇ ἐκπληρώσει τῶν καθηκόντων τῶν ἐπεδείξαντο πάντοτε ζῆλον.

* *

Ἐν μόνον ἔχομεν νὰ προσθέσωμεν εἰς τὰ ἀνωτέρω: Δὲν ἤμεθα φανατικοί· πλὴν δὲν δύναμεθα καὶ νὰ μὴ παρατηρήσωμεν ὅτι ἡ « Τράπεζα τῆς Κωνσταντινουπόλεως » εἶναι τὸ μόνον τραπεζητικὸν τῆς πόλεως ἡμῶν κατάστημα ὅπερ οὕτως ἀνθηρὰν διανύει περίοδον· ἡ δὲ « Τράπεζα Κωνσταντινουπόλεως » ἀποκλειστικῶς ὑπὸ ὁμογενῶν διευθύνεται.

ΔΙΑΦΟΡΑ

ΟΙ ΔΑΝΕΙΣΤΑΙ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΚΕΥΛΑΝ.

Ἄφου ὁ δανειστής ἐξαντλήσῃ πλέον πάντα τὰ συνήθη μέσα πρὸς πληρωμὴν τοῦ ὀφειλομένου εἰς αὐτόν, πορεύεται εἰς τοῦ ὀφειλέτου ἔχων ἀνὰ χεῖρας νεογαλακτίδος φύλλα, φυτοῦ δηλητηριώδους, καὶ ἀπειλεῖ ὅτι, ἂν ἀμέσως δὲν πληρωθῇ φονεύεται. Ἄλλ' οὐδέποτε ὁ δανειστής δὲν περιῆλθεν εἰς τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν ἀπειλήν του· διότι ὁ ὀφειλέτης, φρίττων εἰς τὴν θέαν τῶν φύλλων τῆς νεογαλακτίδος, ἐξοφλεῖ ἄνευ ἀναβολῆς καὶ ἐκ παντὸς τρόπου· πωλεῖ τὴν οἰκίαν του, ἢ, ἂν οὐδένα ἄλλον ἔχῃ πόρον, πωλεῖ ἐν τῶν τέχνων του. Ἄλλ' ἐκ τούτου δὲν πρέπει νὰ συμπεράνωμεν ὅτι ὁ ὀφειλέτης φροντίζει τόσο πολὺ περὶ τῆς ζωῆς τοῦ δανειστοῦ; ὄχι· ἀλλ' ὑπάρχει νόμος τις παρὰ τοῖς Κεϋλανοῖς καταδικάζων εἰς βαρείας ἀποζημιώσεις τὸν καταστάντα αἴτιον αὐτοχειρίας ἄλλου. Δύναται ἤδη ἕκαστος νὰ λάβῃ ἰδέαν πόσον ἐπιβλαβεῖς εἰσιν αἱ συνέπειαι τοιοῦτου νόμου. Διότι, ἀπειλῶν ὅτι θὰ φονευσθῆς, ἐπιτυχάνεις πᾶν ὅ,τι θέλεις, καὶ φονεῦθεὶς μεγάλην βλάβην δύνασαι νὰ φέρῃς εἰς τὸν ἐχθρόν σου.

(Ἐκ τῆς Ἱστορ. τῆς Κεϋλάν).

* *

ΚΡΙΣΙΣ ΕΓΦΥΗΣ.

Πολλοὶ ἐπίστευσαν ὅτι ἡ ποίησις συνίσταται εἰς τὸ ποσὸν τῶν συλλαβῶν καὶ ὀπλισθέντες διὰ τῆς ὑπομονῆς τοῦ μετρεῖν, ἐτύπωσαν τόμους ὀγκώδεις ἰάμβων, τοὺς ὁποίους οὐχὶ ἀναγινώσκουσιν, ἀλλὰ κατατρώγουσιν οἱ ποντικοί. Εἰς τῶν ἀστείων τούτων στιχορῶν παρεκάλεσε τὸν ἰταλὸν ποιητὴν Φρουγώνην νὰ ἐξετάσῃ δύο ἄσμάτια αὐτοῦ, ἐν καὶ τὸ αὐτὸ ἔχοντα θέμα, καὶ νὰ τῷ εἴπῃ ποῖον νὰ δημοσιεύσῃ. Ἄλλ' ὁ Φρουγώνης ἀναγνούς τὸ πρῶτον μόνον, τὸν ἐ συμβούλευσε νὰ δημοσιεύσῃ τὸ ἄλλο.

Λύσις τοῦ ἐν τῷ Ε'. Τεῦχει Γρίφου.

Μουσικὸς Γυμνασιακὸς Σύλλογος ἡ «Γλαυξ»

— Λύτης, μόνῃ ἡ κυρία Ν. Δεστουιάνου.

Λύσις τοῦ Β'. αἰνίγματος.

ΘΡΗΝΟΣ—ΡΙΝΟΣ.

— Λύται, οἱ κκ. Κ. Εὐρυβιάδης, Α. Κουρερς.

Λύσις τοῦ Γ'. αἰνίγματος:

Τὸ στοιχεῖον Α.

Λύσις τοῦ τετάρτου αἰνίγματος

ANNA—MANNA.

Τῆς Θεοτόκου ἡ μήτηρ ἤξεύρω
ὅτι ἐλέγετο, Μάκαρε, Ἄννα,
Πλὴν δυσκολεύομαι λίαν νὰ εὔρω
τὶ σχέσιν εἶχε μ' ἐκείνην τὸ μάννα.

Η. Μακαρονᾶς.

ΑΙΝΙΓΜΑ Ε'.

Σ' τὰ δάση τὰ βαθύσκια
ὅπου σιγὴ βαθεῖα
Εἰς τὰς κοιλάδας τὰς τερπνάς
καὶ ὅπου ἐρημία
ὅπου τὸ ὕδωρ ρυακὸς
ὡς ὄφρις διαρρέει
καὶ μὲ γλυκὺν κελαρισμὸν
ὑπὸ τὰ χόρτα ρέει
τὸ ἔμπαθὲς ὅπου πτηνὸν
τὸ φίλτρον του φωνάζει
κ' εἰς τὴν ἀπώλειαν αὐτοῦ
περιπαθῶς στενάζει
ἐκεῖ ποθῶ τὰ βέλη μου
πάντοτε νὰ τανύω
ἐκεῖ ποθῶ τὸν βίον μου
μόνη νὰ διανύω·
πόσον μ' ἀρέσκουν τῆς αὐγῆς
τοῦ νεαροῦ Μαΐου
τὰ ἄνθη, πρὶν ἢ ἰθῶσι
τὸ φῶς λαμπροῦ ἡλίου!
Τρομάζω πλὴν καὶ δειλιῶ
μήπως πατήσω ἴα
διότ' ἀπὸ τὰ δάση μου
θὰ ζῶ ἐν τῇ Καρίᾳ
τὴν δὲ ὑστάτην μου πνοὴν
θ' ἀφήσ' ἐν τῷ πελάγει
ὅπου πολλοὺς ἐκ τῶν θνητῶν
ἄπελπισ ἔρωσ ἄγει.

N. K. ΜΑΚΑΡΟ